Ը· ՏԱՐԻ 2238 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՄԱՐԳԱՑ 4383 1 ՅՈՒԼԻՍ 1891 6 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1308 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آرهولك غزته سى ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Փրանք	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ· Ոսկի	2
Գաւառաց [illegible] Ղրշ·	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 1|13 ՅՈՒԼԻՍ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆՔ ԵՒ ԼԵՀՔ

Գերմանիոյ մէջ, երբ ընկերվարականաց դէմ բացառիկ օրէնքը խափանեցաւ և անոնք հասարակ օրինացիշխանութեան ենթարկեցան վերստին, քաղաքական մեծ կարեւորութիւն տրուեցաւ այս դէպքին։

Այդ կարգի ուրիշ նուազ կարեւոր ուրիշ դէպք մը տեղի կ'ունենայ ահա։ Գերման կառավարութիւնը կը հրաժարի Պիզմարք իշխանին ի գործ դրած հակալեհ քաղաքականութենէն, և Լեհաց հետ կը սկսի վարուիլ այնպէս ինչպէս Տէրութեան ուրիշ ամեն հպատակաց հետ։

Մինչեւ մօտ ժամանակներս, Լեհաց վիճակը շատ դժուարացած էր։ 1848էն ի վեր, Բրուսիոյ Լեհք, հրաժարելով պատերազմէ, օրինական գործողութեան ձեռնարկած էին, իրենց իրաւունքներն օրինաւոր միջոցներով ձեռք բերելու ակնկալութեամբ։ Ուստի, 1863ին չմասնակցեցան իրենց ռուսահպատակ եղբարց ծանօթ շարժումին։

Բայց բրուսիական հպատակ Լեհաց այս չափաւորութիւն ըստ արժանւոյն չվարձատրուեցաւ։ 1872ին, յաւարտ Ֆրանքօ-գերմանական պատերազմին, Երկաթեայ Նախարարապետն իւր երեսայ ձեռքն զգալի ըրաւ Լեհաց։ Հակակաթոլիկ պայքարին ժամանակ (Kulturkampf), կաթոլիկ և լեհ Փօզնանիոյ նահանգը կրկնապէս տառապեցաւ։ Պիզմարք իշխան երբ այն պայքարին վերջ տալ սկսաւ՝ կաթոլիկ կուսակցութիւնը շահելու համար, ընդհակառակն աւելի խստացաւ Լեհերուն դէմ։ Լեհք հարկադրեցան կէտ առ կէտ, ոտն առ ոտն պաշտպանել ամենայն ինչ որ կը պատկանի իրենց ազգութեան։

Պիզմարք նախ լեհ կղերին դէմ շարժեցաւ։ Բրուսիական Տէրութեան Լեհաստանի մէկ մասին տիրելէն ի վեր, լեհ բարձրաստիճան կղերը զրկուած էր ծոխ եկամուտներէն որովք Նիւթական իշխանութիւն մը կը վայելէր։ Բայց և այնպէս, տակաւին զօրաւոր կը մնար։ Գեր· Լէտոխովսքի, որ այժմ կարդինալ է ի Հռոմ, այն ատեն Փօզէնի արքեպիսկոպոս էր, և Պիզմարք իշխանի կարգադրութեանց դէմ շարժելուն համար երկու ամիս բանտ պարկեցաւ յՕսդրովօ, յետոյ արձակեցաւ, բայց ի Փօզէն Լեհերու մէջ բնակութիւնն իրեն արգիլուեցաւ։ Իւր յաջորդ, պարկեշտ բայց անկարող Գեր· Տինտէր, ազգաւ Գերման, մէկ տարի յառաջ մեռաւ, և արքեպիսկոպոսական աթոռը տակաւին թափուր կը մնայ, Փօզէնի լեհ կղերին, Պերլինի կառավարութեան և Վատիկանի անվերջ բանակցութիւնք տակաւին ելք մ'ունեցած չլինելով։ Գերման կառավարութիւնը կ'ուզէ որ գերման մ'ընտրուի այս պաշտօնին։ Զի Բրուսիոյ մէջ Փօզէն-Կնէզէնի արքեպիսկոպոսութիւնն, որ Լեհաստանի նախնի գահերիցութեան կը համապատասխանէ, շատ բարձր աստիճան մ'է, և ազդեցութեամբ հաւասար է Պրեսլաւի իշխանական արքեպիսկոպոսութեան, որոյ այժմեան թեմակալը, Գեր· Քոփ, ազդեցիկ անձնաւորութիւն մ'է, և կը վայելէ Վիլհէլմ Կայսեր մասնաւոր բարեացակամութիւնն ու վստահութիւնը։

Լեհք հիմա կը բաղձան և կը յուսան որ իրենց նոր արքեպիսկոպոս լեհ լինի։ Գուցէ պատիր յոյս մ'է սա· բայց Պիզմարքեան վարչութեան օրով, ո՛չ իսկ պատիր յոյս մը կրնային տածել։

Ստորին կղերն եւս շատ կը նեղուէր այն ատեն։ Կարգ մը եկեղեցական պաշտօնք թափուր կը մնային պաշտօնաւոր ժողովրդապետին կամ նորա փոխանորդին մահուան վրայ, զի Պերլինի կառավարութիւնը միջոց մը կը գտնէր նորը չանուանելու։ Ժողովրդապետին համեստ թոշակն արգելքի տակ կը դրուէր· լեհ քահանայի մը ոչ-լեհ կամ լեհատեաց և կեղեցական մը յաջորդ կը տրուէր, և կը հրամայուէր որ եկեղեցւոյն մէջ քարոզը գերմաներէն տրուի, այն առարկութեամբ թէ այն տեղ քանի մը Գերմանք կան բնակեալ։ Եկեղեցական պաշտամունք երեսի վրայ կը մնային, և մինչեւ իսկ հետաքրքրաշարժ մասնադէպեր տեղի կ'ունենային։

Երբ ժողովրդապետ մը վախճանէր, մօտակայ եկեղեցւոյն ժողովրդապետը մինչ չէր արտօնուեր երթալ կատարել անոր թաղումը· զի ամեն եկեղեցական պարտէր իւր թեմին մէջ եւեթ պաշտօնավարել։ Ցուղարկաւորութիւնն յայնժամ կը մեկնէր թափուր եկեղեցիէն, մինչեւ այն ճամբուն վրայ կամ այն գետակին եզրը կ'երթար որով երկու գիւղեր բաժնուած են իրարմէ, եւ հոն, թեմական եւ գիւղական սահմանագծին միւս կողմը կեցած, դրացի ժողովրդապետը կ'օրհնէր հանգուցեալ քահանային մարմինը· զի ոստիկան մը կեցած էր հոդ, թող չտալու համար որ ժողովրդապետ քահանայն իւր թեմին սահմանէն անդին անցնէր։

Այս դէպքեր բարեբախտաբար մոռցուելու վրայ են, որչափ եւս նոր լինին· զի Պիզմարք իշխանին յաջորդ Քափրիվի զօրավար, Վիլհէլմ Կայսեր խորհրդով, ծրագիր մը մատոյց Բրուսիոյ Խորհրդարանին, որուն համեմատ կաթոլիկ կղերէն դրաւեալ թոշակներ և եկամուտներ նոյն կղերին պիտի վերադարձուէին։

Պիզմարք իշխան ուրիշ ձեռնարկ մ'ալ ըրաւ։ Գաղթային յանձնաժողով մը կազմեց, հետզհետէ գնելու համար այն կալուածներ և ագարակներ զորս լեհ հողատէրք հարկադրուէին վաճառել՝ պարտքերէ ազատելու համար։ Այսպէս գնուած կալուածք և ագարակք կը տրուէին գերման և բողոքական գաղթականներու, որք անոնց գինը մաս առ մաս կը վճարէին։ Այս գնմանց համար գերմանական յանձնաժողովը կը գործածէր Տէրութեան դանձէն տրուած գումարներ, որք կաղմուած էին տուրքերով, նոյն իսկ լեհ ժողովրդեան վճարած տուրքերով, այնպէս որ Լեհք կերպիւ իւիք իրենց իսկ դրամով կը նպաստէին իրենց հօրենական ստացուածոց ուրիշներու մը ձեռքն անցնելուն։ Այդ յանձնաժողով տակաւին կը պաշտօնավարէ, և գրեթէ ամեն ամսու՝ կը գնէ կարեւոր կալուած մը կամ ագարակ մը, լեհական ստացուածքէն մաս մ'եւս կորզելով։ Վերջերս լուեցաւ թէ Լեհք իրենց մէջ ընկերութիւն մը կազմեր են, լեհական վաճառելի ստացուածքն իրենք գնելու և վերստին իրենց մէջ Լեհերու վաճառելու համար։

Աւելորդ է ըսել թէ լեհերէնի գործածութիւն ըստ կարելւոյն սեղմուեցաւ։ Գերմանիոյ ուրիշ կողմերն ալ կան այսպիսի դրութիւնք, օրինակի համար Ալզաս-Լօռէնի մէջ։ Լիսէի լեհ դասախօսք զրկուեցան Բրուսիոյ մէջ ուրիշ ծայրը, Վեսդֆալիա կամ Ռէնի նահանգն, և անոնց տեղ գերման դասատուներ կարգեցան։ Պիզմարք իշխան, իւր իշխանութեան վերջին տարւոյն մէջ, նոյն դրութիւնն ի կիր կ'առնուր Նախակրթարանի վարժապետներուն համար ալ, և ի Փօզէն մնացեալ ազատ կամ ոչ-կառավարական ուսուցիչք մեծաւ դժուարութեամբ կրնային լեհ լեզուի առանձին դասեր տալ։ Ամեն ուսում գերմաներէն պէտք էր աւանդուէր։ Այժմ, Քափրիվի վարչապետին և Վիլհէլմ Բ· կայսեր օրով, դասախօսներու կամ վարժապետներու քմահաճ տեղափոխութիւնք դադրած են, և նոր վարչութեան առաջին տնօրինութիւններէն մին եղաւ որ Լեհեր կարող են մասնաւոր աշակերտներ ընդունել իրենց տունն և լեհերէն աւանդել ամենայն ինչ։

Պիզմարք իշխան իւր կացած դրութիւնն ամբողջովին ի գործ դնելու համար ուրիշ միջոցներու եւս կը դիմէր, զորս մանրամասնելու պէտք չկայ։ Ընկերակցութեան և ժողովման իրաւունքը կրճատուած էր, վարչային տնօրինութեամբ արտաքսմունք վաւերացուած էին, ևլն։ Օր մը, Պիզմարք իշխանի վարչութիւնը Բրուսիոյ Խորհրդարանին առաջարկեց արգիլել լեհ բժիշկներուն որ տղայքը պատուաստեն, գերման բժշկաց եւեթ վերապահելով պատուաստի գործողութիւնն։ Առ այս լեհ երեսփոխան հանգուցեալ Պ· Քանդաք փութաց պատասխանել որ «Այն կովերն եւս որոց մէ կ'առնուի պատուաստը գերմանական կովեր լինին այսուհետեւ»։ Պիզմարք իշխանի ծրագիրը մերժուեցաւ։

Բայց այս Պիզմարքեան տնօրինութիւնք ակնկալուածին հակառակ արդիւնք տուին։ Լեհ կուսակցութիւնը, երեսփոխանական վերջին ընտրութեանց առթիւ, շահեցաւ 16 աթոռ Ռայխսթակի մէջ։ Մինչեւ իսկ հոն ուր գերմանութիւնն ի վաղուց անտի տիրապետած կը համարուէր, արեւմտեան Բրուսիոյ և Սիլեզիոյ մէջ, Լեհք ընտրութեանց մէջ ոչ սակաւ-կորով և յաջողակութիւն ցուցուցին։ Վճատեալ տարր մը չէ սա։

Իրաւ է որ լեհական գլխաւոր հանդէսք Վարշաւայի մէջ կը հրատարակին, ի ռուսական Լեհաստան։ Լեհական երկրին համալսարաններն ալ աւստրիական Լեհաստանի մէջ են, մին ի Լէոփոլ (Լեմպերկ), միւսն ի Քրագով։ Արդէն, 1878ին, լեհ քաղաքագէտն Նիկոլովսքի կը չափազանցէր երբ Պերլինի Վեհաժողովին յիշատակագիր մը մատուցանելով՝ կ'ըսէր թէ արեւելեան-եւրոպեան խնդրոյն հանգոյցը Լեհաստանի մէջ կը գտնուի։ Այս կարծիք պատմական յետահայեաց տեսակէտով եւեթ կարենայ արդարանալ թերեւս· բայց այսօր լեհական խնդիրն ոչ եւս միջազգային խնդիր է։

Բայց Փօզէն ինքն իրեն կը բաւէ։ Փօզէն ունի իւր կարեւոր «Ընկերութիւն գրասիրաց և արուեստասիրաց», որոյ կազմակերպութիւնը ձեւեալ է Ֆրանսայի Կաճառին (Institut) վրայ։ Վերջերս ի Փօզէն բացուած լեհական թատրոնն յաջող ճամբու մէջ է, և լեհական գեղարուեստն՝ իւր ամեն ձեւերով՝ շատ մը նշանաւոր ներկայացուցիչներ ունի Բրուսիոյ Լեհաց մէջ։ Փոքրաւութեամբ խելօքցած են Լեհք։ Ապագան թողլով ապագային, իրենց այս աւուր նպատակն է Գերմանիոյ միւս բնակչաց նման կառավարուիլ, առանց բացառիկ դրութեանց ենթարկուելու, և հանդարտ ու բարեկարգ ընթացքով մը ներքնապէս զարգանալ, հարստանալ և լուսաւորուիլ միանգամայն։

Այս պայմանաց մէջ Լեհք հետեւեցան նոր ընթացքի մը, երբ երիտասարդ Կայսրն իրենց շնորհներ ընելու տրամադիր երեւցաւ։ Լեհ երեսփոխան Պ· Քոշիլսքի Գերմանիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ չէրմապէս ի նպաստ խօսեցաւ գերմանական նաւատորմին, և խնդրուած նաւային վարկերուն և Կայսրն ի նշան շնորհակալութեան լեհ երեսփոխանին նուէր ղրկեց հոլանտական հին պատուական պատկեր մը, որ կը ներկայացնէ Մեծ-Կայսրընտրին միակ մարտանաւը։ Խորհրդարանին մէջ այսօր գերման կառավարութիւնն և լեհ կուսակցութիւնն հաշտուած են, և այս նոր կացութեան ու բարւոք յարաբերութեանց արդիւնքը կը վայելէ Փօզէնի լեհ ժողովուրդը։

Խնդիր է թէ հիմակ որ արտաքին վիճակնին կարգի մտաւ, Լեհք իրենց մէջ խնդիրներ պիտի չունենա՞ն։ Լեհ ժողովուրդը դժբախտութեան մէջ եւեթ միացեալ մնացած է, Լեհ ցեղն այլասեռ տարրերէ բաղկացեալ է որք չեն ձուլուած երբեք։ Փօզէնի վաճառականք և արհեստաւորք հրեաներէնն են եւ նոյն չահերը չունին, և ասոնք ալ գեղացիներուն հետ շահակից չեն։ Գլխաւոր լեհ լրագիրք, Ծէննի+ լեհասէր բայց չափաւոր, Կ—ի+ լեհասէր բայց արմատական, Բ—չէնը լեհասէր բայց անդրալեռնական կղերամիտ լրագրեր են, իբրեւ թշնամի եղբայրներ։ Հրեայք, որք Լեհաստանի բնակչաց մէկ կարեւոր մասը կը կազմեն, (Վարշաւայի բնակչաց կէսը լեհ է), ոչ միայն անտարբեր այլ և թշնամի են լեհական բաղձանքներու։ Բողոքական Լեհք, որք Պոհեմիոյ Հիւսականաց հետ ուղղակի կապակցութիւն ունին, թէեւ լեհասէր, բայց համակիր են գերմանական աւետարանական Եկեղեցւոյ։ Զգացմանց և շահուց այս ներհակութիւն արդեօք ներքին խնդիրներ չպիտի՞ պատճառէ Լեհաց մէջ, հիմակ որ արտաքին վէճեր չկան որք զիրենք միացնեն հասարակաց վտանգի մը դէմ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վիլհէլմ Կայսր Վիքթորիա Թագուհւոյն նուիրեց իւր մեծադիր կենդանագիր, զոր նկարած է Գերմանիոյ ամենէն հռչակաւոր պատկերհաններէն մին։ Կայսրը կը ներկայանայ բրիտանեան ծովակալի համազգեստով։ Ծայտնի է թէ այս պատուակալ տիտղոսն Անգլիոյ Թագուհին իւր թոռան տուաւ անցեալ տարի։

— Սեւ Լեռան իշխանն հրաւիրուեցաւ մեծ հանդէսներուն որք հոկտ·ին տեղի պիտի ունենան Ռուսիոյ Արքունեաց մէջ, կայսեր և կայսրուհւոյն ամուսնութեան 25ամեկին առթիւ։

—Ֆրանսական գերազգած հայրենասիրութեան նորագոյն արտայայտութիւններէն մին եղաւ «Լոնտոնի Ֆրանսացի դերասանաց խնդիրն»։ Օրին մէկն, ո՛չ ոք գիտէ ինչպէս, լուր ելաւ թէ Լոնտոնի Քովընթ Կարտընի Ֆրանսացի դերասանք մերժեր են ի պատիւ Վիլհէլմ Կայսեր տրուելիք ներկայացման մասնակցիլ։ Ամեն մարդ հաւատաց Փարիզի մէջ, ո՛չ ոք հետաքրքիր եղաւ ստուգելու, և այս կարծեցեալ իրողութեան վրայ, քիչ մը ճոխացուցին խմբագիրք։ Լրաբերք տեսակցեցան նշանաւոր Ֆրանսացոց հետ, քաղաքագէտ, իմաստասէր, արուեստագէտ, թատերգակ, և պարապ մարդիկ, այս ամենուն կարծիքն օրն օրին հրատարակելով թէ պէ՞տք է Ֆրանսացի դերասանք մասնակցին ի պատիւ գերման կայսեր տրուելիք ներկայացման և երգին։ Ոմանք պատասխանեցին այո, այլք ոչ· ոմանք խտիրներ դրին· դերասանն՝ իւր պաշտօնական զգեստով՝ իբրեւ արուեստագէտ կրնայ երգել· իսկ քաղաքային զգեստով՝ իբրեւ մարդ և իբրեւ Ֆրանսացի՝ չէ կրնար երգել Վիլհէլմ Բ·ի առջեւ։ Ուրիշներ ասոր ճիշդ հակառակն ըսին։ Միտ+ով կարելի է երգել և ոչ —ով։ Խմբագրականներ իսկ գրուեցան։ Վերջապէս հեռագիր մ'եկաւ Անգլ· Թատրոնին Տնօրէնութենէն, ծանուցանող թէ Ֆրանսացի դերասանք և երգիչք պայմանագիր ունենալով Տնօրէնութեան հետ, պարտաւոր են մասնակցիլ ներկայացման, և երբեք ալ ոչ հակառակը չեն ըսած։ Եթէ Ֆրանսացի դերասանք այսպիսի ցոյց մ'ընէին ո՛չ միայն գերման կայսեր դէմ այլ այն կայսրն հիւրընկալող Անգլ· Ժողովրդեան դէմ, պէտք կը լինէր որ ապագային ո՛չ մէկ Անգլ· Թատրոն Ֆրանսացի գործածէր։ Բայց «խնդիրն», որչափ եւս անէա, շահագրգիռ էր, ցոյց տալով թէ Ֆրանսական հայրենասիրութիւնն ո՛րչափ գերազգած և բծախնդիր եղած է ժամանակէ մ'ի վեր, որպէս խրատամե կը գիտէ Տեղ—, պախարակելով այս զարտուղի Շովինութիւն։

—Թէհրանէ կը հեռագրուի թէ Շահն անցեալ երկուշաբթի մեկնեցաւ իւր ամառնային պալատն ընելու Պարկատանի մէջ, նախապէս իւր Նախարարաց հետ անսակցած և ապահովութիւն ստացած լինելով թէ անգլիացի աղջկան խնդիրն ո՛չ եւս տագնապալի վիճակի մէջ է։—Բայց դեռ լուր չկայ թէ աղջիկն իւր ծնողաց յանձնուած լինի։

—Ի Քիլի, ցամաքի վրայ տեղի ունեցած վերջին պատերազմաց մէջ, Պալմաչէտա Նախագահին զօրքերն յաղթուեցան, և խորհրդարանական կուսակցութիւն աւելի քան երբեք արտապնդեալ կը շարունակէ, ինքզինք նկատելով միակ օրինաւոր վարչութիւն, քանի որ այն Խորհրդարան զոր ինք կը ներկայացնէ պաշտօնէ դադարեալ հռչակած է զՊալմաչէտա։

—Անգլիոյ «Ազգային հսկողութեան Ընկերութիւնն», որոյ նպատակն է անբարոյականութեան դէմ պաշտպանել անգլիական հասարակութիւնն, և որ քանիցս յաջողաբար գատեր վարեց անբարոյական գիրքերու և պատկերներու վաճառողաց դէմ, անցեալ շաբթուն ալ գրաւել տուաւ ֆրանսական կարգ մը պատկերներ, յորս իգական մերկութիւններ նկարուած են։ Որչափ ալ Փարիզեան թերթեր հեգնեն այս անգլիացի Ընկերութեան գործառնութիւնները, սա կայ որ Անգլիացիք գոհ են Ընկերութենէն, որ ամեն կողմէ յոյժ և քաջալեր կը գտնէ, նոյն իսկ դատական իշխանութիւններէն, որք Խորհրդարանէն հաստատեալ օրինաց համեմատ կը վճռեն։

—Անցեալ օր ծանուցինք թէ Լոնտոնէ մէկ միլիոն անգլ· ոսկի ղրկուած է Փեթերպուրկ։ Թայմզ այս մասին կը գրէ իւր սեղանաւորական տեսութեան մէջ։ «Այսօր (անցեալ երկուշաբթի) դրամական հրապարակին վրայ գլխաւոր դէպքն այն եղաւ որ Անգլիոյ Պանքայէն մէկ միլիոն ոսկի ետ առնուեցաւ Ռուսիա ղրկուելու համար։ Վաղն ալ կէս միլիոն ոսկի պիտի առնուի դարձեալ Ռուսիոյ համար, և մինչեւ օգոստոս 1,250,000 ոսկւոյ ուրիշ գումար մ'ալ ետ պիտի առնուի։ Գերմանական հրապարակին համար եւս ոսկի կը խնդրուի եւս քան զեւս, եւ Լոնտոնի վրայ Փարիզի եւ Պերլինի չէքի սակերը քիչ մը ինկան։ Այսու ամենայնիւ, դրամական հրապարակին վրայ գործառնութիւնք շատ դիւրին եղան, ինչպէս երեւցաւ այնու զի քառամսեայ Պանքայի թուղթեր զեղչուեցան 1 առ 100ով, և կարճատեւ թուղթեր $^7/_8$ առ 100ով։ Նկատելով որ անգլ· արժեթղթոց տոկոսներն այսօր իսկ վճարուեցան, ակնկալուածէն աւելի փոխառութիւնք խնդրուեցան դրամական հրապարակին վրայ։»

—)(57)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԻ ՏԸ ՄՕՊԱՍԱՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԷՍ ՀԶՕՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Հիմայ կը սիրեն զայն ինչպէս որ կը սիրեն միամիտ սրտերն, այսինքն թէ կը սիրէր ի նա վաղորդայնին բոլոր յոյսերը։ Կեանքի առաջին խրախութեանց արբեցութիւնն և երջանիկ ըլլալու ջերմագին տենչն հրճուանքէն ու ակնկալութենէն զինքը կը սարսռացնէին։

Եւ Օլիվիէ, որ ամեն բան կը տեսնէր, որ ամեն բան գիտէր, որ թաքուն, անզօր և նախանձոտ սիրոյն բոլոր աստիճաններն իջած էր, մինչև մարդկային տառապանքի վառարանն ուր սիրտը կարծես կը ճարճատէ ինչպէս կրակի վրայ դրուած միս մը, ոտքի վրայ կեցած էր օթեակին խորը, երկուքին վրայ ալ տանջանքի նայուածք մը նետելով։

Երեք հարուածները զարնուեցան, եւ յանկարծ նուագապետին ծասեղանին վրայ ճպոտի մը չոր ու պզտիկ բաղխումները դադրեցուցին բոլոր շարժումներն, հազերն ու մրմունջները· յետոյ, կարճ ու խորին լռութենէ մը վերջը, նախերգանքին առաջին խազերը բարձրացան, սրահը լեցուցին աներեւոյթ ու անդիմադրելի խորհրդովը երաժշտութեան որ մարմիններուն մէջ կը ծաւալի, ջիղերն ու հոգիները կը գրգռէ բանաստեղծական և նիւթական տենդով մը, խառնելով ջինջ օդին զոր կը շնչենք, հնչական կոհակ մը որուն կ'ունկնդրենք։

Օլիվիէ նստաւ օթեակին խորը, ցաւագին կերպով յուզուած, որպէս թէ այդ շեշտերն իր սրտին վէրքերուն դպած ըլլային։

Բայց վարագոյրը բացուած ըլլալով, նորէն ոտքի ելաւ և տեսաւ ալքիմիագէտի մը աշխատութեան խուցը ներկայացնող տեսարանի մը մէջ՝ Ֆաուսթ գիտնականն որ կը խոկար։

Քսան անգամ արդէն լսած էր այդ օպերան զոր գրեթէ գոց գիտէր, և խոկոյն խաղը թողլով սրահին վրայ դարձուց ուշադրութիւնը։ Անոր մէկ փոքր անկիւնը միայն կը տեսնէր թատերաբեմին շրջանակին ետեւէն որ իր օթեակը կը ծածկէր, բայց այդ անկիւնն, երաժշտարանէն (orchestre) մինչեւ վերնատունը, ցոյց կուտար իրեն հասարակութեան մէկ մասն, որուն մէջ ծանօթ գլուխներ կը նշմարէր։ Երաժշտարանը, ճերմակ փողկապով մարդեր, քովէ քով շարուած, կարծես հաւաքածոյ մը կը կազմէին ընտանի դէմքերու, աշխարհիկ անձերու, արուեստագէտներու, լրագրապետներու, բոլոր դասակարգներն անոնց որք երբէք բացակայ չեն ըլլար այն տեղերէն ուր ամեն մարդ կ'երթայ։ Պատշգամին, օթեակներուն մէջ, բոլոր տեսած կիներուն անունը մօքէն կուտար։ Լօքրիւթի կոմսուհին, բեմառաջքի օթեակի մը մէջ, արդարեւ հրաշագեղ էր, մինչդեռ քիչ մը անդին, նոր ամուսնացեալ մը, Էպլէնի մարգիզուհին, դիտակներն իր վրայ կը դարձնէր։ «Աղուոր սկզբնաւորութիւն», ըսաւ ինքնին Պէռթէն։

Մեծ ուշադրութեամբ, ակներեւ հաճակրութեամբ մտիկ կ'ընէին Մօնռօզէ Թէնօռն որ կեանքի վրայ կ'աշխարէր։

Օլիվիէ մտքէն կ'ըսէր· «Ի՛նչ խայտառակութիւն է։ Ահա Ֆաուսթը, խորհրդաւոր ու վսեմ Ֆաուսթն, ահեղի զզուանքն և ամեն բանի ունայնութիւնը։ և ասոնք ամենքը մտահոգութեամբ կը հարցնեն թէ Մօնռօզէի ձայնն արդեօք չէ՞ փոխուած»։ Այն ատեն, մտիկ ըրաւ, ուրիշներու պէս, եւ լեզ—եր... հասարակ խօսքերուն ետեւ, երաժշտութեան մէջէն որ հոգւոց խորն հզօր իմացումներ կ'արթընցնէ, տեսակ մը յայտնութիւն ունեցաւ այն եղանակին որով կ'օթէ երազեց Ֆաուսթին սիրտը։

Ժամանակաւ կարդացած էր քերթուածը զոր յոյժ գեղեցիկ կը նկատէր, առանց շատ յուզուելու անկէց, և ահա յանկարծ անոր անչափելի խորութիւնը նախազգաց, որով իրեն այնպէս կը թուէր թէ այդ գիշերն ինք ալ Ֆաուսթ մըն էր։

Քիչ մը օթեակին առջեւօքը ծռած, Անէթ ամբողջ ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր· և գոհունակութեան մրմունջներ կը սկսէին լսուիլ հասարակութեան մէջ, որովհետեւ Մօնռօզէի ձայնն առաջուընէ աւելի ամուր ու լեցուն էր։

Պէռթէն աչքերը գոցած էր։ Ամսէ մը ի վեր, ամեն տեսածներն, ամեն զգացածներն, իր կեանքին մէջ ամեն պատահածներն անմիջապէս յարամաս (accessoire) մը կ'ընէր իր տանջանքին։ Աշխարհն ու ինքզինքն այս հաստատուն գաղափարին ճարակ կուտար։ Ի՛նչ գեղեցիկ ու հազուագիւտ բան որ նշմարէր, ի՛նչ սիրուն բան որ երեւակայէր, կը նուիրէր զայն՝ մտքէն՝ իր պզտիկ բարեկամուհւոյն, եւ այլ եւս չունէր գաղափար մը զոր իր սիրոյն վրայ չդարձնէր։

Հիմայ, իր անձին խորը Ֆաուսթի ողբերուն արձագանգը մտիկ կ'ընէր և մահուան տենչը կը կանգնէր իր մէջ, տենչն ազատելու իր վիշտերէն, իր անել գորովոյն չարչարանքէն։ Կը դիտէր Անէթի նուրբ կիսադէմքն և կը տեսնէր Ֆառանդալի մարգիզն որ անոր ետեւը նստած, նոյնպէս անոր կը նայէր։ Ծե՛ր կը զգար ինքզինքը, լմցա՛ծ, կորսուա՛ծ։ Ա՜հ, այլ եւս բանի մը չսպասել, այլ եւս բան մը չյուսալ, ցանկալու իրաւունքն իսկ չունենալ, պատուընկեց զգալ ինքզինքն եւ մօտ կեանքէն քաշուելու, ինչպէս տարիքը լեցուած պաշտօնատար մը որուն ասպարէզը վերջացած է, ի՛նչ անհանդուրժելի տանջանք։

Ծափահարութիւններ պայթեցան, Մօնռօզէ սկսած էր յաղթանակել։ Եւ Մէֆիսթօ—Լասալէն հողէն դուրս ցատկեց։

Օլիվիէ, որ այս դերին մէջ երբէք չէր լսած զայն, ուշադրութիւնը նորէն հոն դարձուց։ Ցիչելով Օպէնն, ա՜նքան ճարտարաձեւ իր թաւ ձայնովը, և Ֆօռն, ա՜նքան հրապուրիչ իր բարիտոնի ձայնովը քիչ մը ատեն իր մտատանջութիւնները մոռցաւ։

Բայց յանկարծ, Փրազ մը զոր Մօնռօզէ կ'երգէր անդիմադրելի զօրութեամբ մը, մինչև սրտին խորը զինքն յուզեց։ Ֆաուսթ կ'ըսէր Սատանին.

Կ'ուզեմ գանձ մը որ ամենն ալ պարունակէ,
Մատղաշ հասակն եմ կ'ուզեմ.

Եւ Թէնօռն երեւցաւ, սուրը կողէն կախած, գլուխը փետրաւոր խոյր մը դրած, վայելչաձեւ, երիտասարդ եւ գեղեցիկ իր երգչի արուեստակեալ գեղեցկութեամբ։

Մրմունջ մը բարձրացաւ։ Շատ բարեկազմ էր ու կիներուն հաճելի եղաւ։ Օլիվիէ, ընդհակառակն յուսախաբութեան սարսուռ մը զգաց, որովհետեւ կ'օթէ էի թատերական քերթուածին կսկծեցուցիչ վերականչումը այս կերպարանափոխութեան մէջ կ'անհետանար։ Աչքին առջեւ այլ եւս ուրիշ բան չ'ունէր բայց եթէ սիրուն կըտորներով լեցուն դիւթախաղ մը (féerie) և տաղանդաւոր դերասաններ· որոց ձայնը միայն մտիկ կ'ընէր։ Այդ բաճկոնակ հագած մարդն, այդ գեղգեղող երիտասարդն, որ իր ազդրերն ու իր ձայնը կը ցուցնէր, անախորժ կը թուէր իրեն։ Ճշմարիտ, անդիմադրելի և չարագուշակ Ֆաուսթ ասպետը չէր բնաւ, այն որ Մարկարիթը պիտի հրապուրէր։

Նստաւ նորէն, եւ այն Փրազը զոր լսած էր, կրկին միտքն եկաւ.

Կ'ուզեմ գանձ մը որ ամենն ալ պարունակէ,
Մատղաշ հասակն եմ կ'ուզեմ.

Կը մրմնջէր զայն ակռաներուն մէջէն, կ'երգէր զայն ցաւագին կերպով իր հոգւոյն խորն, և աչքերը միշտ յառած Անէթի խարտեաշ ծոծրակին որ օթեակին քառակուսի բացուածքին մէջ կը նկարուէր, իր մէջ կը զգար անիրագործելի բաղձանքին ամբողջ դառնութիւնը։

Բայց Մօնռօզէ վերջացուցած էր առաջին արարուածն այնպիսի կատարելութեամբ մը որ հասարակութեան բուռն հիացումը պայթեցաւ։ Քանի մը վայրկեան ծափերու, ոտքերու եւ կեցցէներու աղմուկը սրահին մէջ մրրկի մը պէս որոտաց։ Բոլոր սենեակներուն մէջ կիներն իրենց ձեռնոցներն իրարու կը զարնէին, մինչդեռ այրերն, անոնց ետեւը կայնած, կը պոռային ու կը ծափահարէին։

Վարագոյրն իջաւ, եւ երկու անգամ նորէն բացուեցաւ առանց այդ խանդավառութիւնը դադրելու։ Ցետոյ, երբ երրորդ անգամ գոցուեցաւ, դերասանն ու ներքին օթեակները բաժնելով հասարակութենէն, դքսուհին եւ Անէթ շարունակեցին դեռ քանի մը վայրկեան ծափահարել, եւ մասնաւոր շնորհակալութիւն մը ընդունեցան Թէնօռէն որ պզտիկ խորհրդապահ բարեւ մը տուաւ անոնց։

—Օ՜հ, տեսա՛ւ զմեզ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրն՝ իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, երէկ Մեծ-Եպարքոս Բարձր․ Քեամիլ փաշայի ապարանքը գնաց ի Նշան Թաշ եւ շնորհաւորեց Ն․ Բարձրութեան որդւոյն ամուսնութիւնը։

Երէկ Մաքրիքէօյի ու Այսթեֆանոսի միացեալ թաղերու երեսփոխանական ընտրութիւնը կատարուելով երեսփոխան ընտրուեցան,

Վսեմ․ Իլիաս էֆ․ Զայեան

Մեծ․ Գէորգ էֆ․ Ասլանեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՏԱԿ ՄԸ Ի ՄԱՆՉԷՍԴՐ

Շահեկան լուր մը կուգայ մեզ Մանչէսդրէ․ Հանգուցեալ վաճառական Պ․ Մարքօ Օլիվօ աւելի քան քառորդ դար յառաջ ամուսնացած էր հայ-հռոմէական օրիորդի մը հետ․ Պարոնն ինք թէեւ Խրուատ էր, ծնած լինելով ի Դալմաթիա ընդ աւստրեան իշխանութեամբ, և յետոյ բրիտանեան հպատակութիւն ընդունած, բայց կը պատմէր թէ իւր պապ հայ էր․ և ինքն ալ, հռոմէադաւան լինելով (իբրեւ Խրուատ), հայ-հռոմէական աղջիկ մը կնութեան առած էր։ Պ․ Օլիվօ ուրիշ կերպիւ ալ ի յարաբերութեան կը գտնուէր Հայոց հետ, մանաւանդ Իզմիրի Հայոց հետ, ուր ընտանեկան կապեր ունէր Տիկին Օլիվօ․ Սպարթալեան տան Մանչէսդրի ճիւղին ընկեր էր Պ․ Օլիվօ․ Իւր մահուամբ աւելի քան 200,000 անգլ․ ոսկւոյ հարստութիւն մը թողած էր, յորմէ կարեւոր բաժին մը ստացաւ իւր կին․ Սա եւս մեռած պահուն, իւր գրէթէ բովանդակ հարստութիւնն, երբ 35 հազար ոսկի, կտակեց կեսարացի Պոլսեցնակ լուսաւորչական ընտանեաց Մեծ․ Աբրահամ էֆ․ Կիւմիւշեանի որուն հետ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատած էր ի Մանչէսդր, ժամբիմ լինելով տիկին Կիւմիւշեանի հետ (Օր․ Ազնիւ Դավանըզեան)․ Հանգուցեալ Տիկին Օլիվօ նոյն կտակաւ նաեւ 500 ոսկի նուիրած էր Ս․ Փրկչեան Ազգ․ Հիւանդանոցին Եօթգուլէի․ Արդ, հանգուցեալ Տիկնոջ ազգական հայ հռոմէական ընտանիք մը այս կտակին վաւերականութեան դէմ դատ բացած լինելով անգլիական դատարանին առջեւ, անցեալ շաբթուն մեզ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դատը շահուած է Կիւմիւշեան ընտանեաց կողմէ, և 500 ոսկին ալ պիտի վճարուի Ս․ Փրկչի Հիւանդանոցին․ Կը յուսացուի որ այս առթիւ կտակընկալներն եւս իրենց կողմէ նուէր մ'ընեն նոյն բարեգործական հաստատութեան։ Ամեն գովեստէ գեր ի վեր է այս հայ-հռոմէական Տիկնոջ ընթացքն, որ օտարութեան և հեռաւորութեան մէջ չէ մոռցած այն ազգութիւնն որուն կը պատկանէր, և այն մարդասիրութիւնն որ իւր վերջին ժամերուն մէջ իրեն յիշեցուցած է Ազգիս մարդասիրական մեծագոյն հաստատութեան նպաստ մ'ընելու պէտքը։

Պէրպէրեան վարժարանի ժԵ շրջանի ամավերջի բերանացի հրապարակային հարցաքննութիւնք այսօրէ սկսեալ պիտի կատարուին մինչեւ յաջորդ երկուշաբթի, 8 յուլիս։

Կէս օրէ յառաջ նիստերը պիտի սկսին ըստ Եւրոպացւոց 9էն ու տեւեն մինչեւ 12, իսկ կէս օրէ յետոյ՝ ժամը 2էն սկսեալ պիտի տեւեն մինչեւ 5։

Ղալաթիոյ կեդրոնական նախակրթարանի քննութիւնք կ'սկսին վաղը, երեքշաբթի, և կ'աւարտին յուլիս 13, շաբաթ օրը։

Արձակուրդք պիտի տեւեն մինչեւ 5 օգոստոս։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Առ Պատ․ խմբագրութիւն Արեւելք օրագրի․

Ձեր շաբաթ աւուր թուով, Ազգ․ Ժողովոյ նստին նկարագրութեան մէջ, յիշատակելով իմ առ Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրն ուղղեալ նամակս, զոր Նորին Սրբազնութիւնն հարկ համարած էր Ժողովոյ հաղորդել, կը յաւելուք․ «Այս նամակ յղուեցաւ Վարչութեան որպէս զի․․․ կատարուելիք քըննութեանց մէջ "ըստ ․․․ ․․․" եֆ է ․․․»

Այս վերջին պարագայն ստոյգ չէ․ Ազգ․ Ժողովն իմ նամակիս ընթերցումն լսելով «․․․» եւ այլն չէ վերադրած ինծ, այլ ընդհակառակն գոհունակութիւն ցոյց տուած է յայտնապէս։

Սպասելով որ նոյն նստին ատենագրութիւնն պաշտօնապէս հաստատէ իմ այս յայտարարութեան ստուգութիւնն, առ այժմ կը խնդրեմ որ հաճիք հրատարակել զայս ձեր, եթէ կարելի է, յառաջիկայ թուոյն մէջ։

Աչք․ Երեւ․․․

Յ․ ԳՈՒՐԳԷՆ

30 յունիս 1891 յՕրթաքէօյ

Սիվրի-Հիսարի ազգ․ վարժարանաց տնօրէն-դաստատու Մարտիրոս էֆ․ Պալօնեան ամառուան արձակուրդի առթիւ մայրաքաղաքս եկած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Տէրսիմի կառավարիչ և միանգամայն զինուորական հրամանատար անուանեցաւ Երզնկայի պահեստի զօրաց Միրլիվա Ալի Շէֆիք փաշա։

Արշիպեղագոսի Սիւմպէքի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ղալիպ պէյ, գայմագամ Մէքրիի։

Այտընի Մէքրի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մահմուտ Ազմի պէյ, գայմագամ Քարբօթի։

Արշիպեղագոսի Քարբօթ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Բէթրիտի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Քաշոթի։

Մանասթըրի Տէպրէ Զիր գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Շէրիֆ պէյ, նախորդ գայմագամ Կաբամիշի։

Նոյն նահանգին Կարամիշ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Շիւքրի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Համիտիյէ գաւառակին։

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Սէբէզի երեւելիներէն Րիզա պէյի, կառավարական գործոց մէջ ըրած ջանքերուն ու ցոյց տուած հաւատարմութեանն համար։

Սալիսէի աստիճան՝ Տեաէ Ազահի Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Անտոնաքի Լոնտարի էֆէնտիի, կառավարութեան ու երկրին շահուց վերաբերեալ գործոց մէջ ըրած ջանքերուն համար։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Թնդանօթարանի հրամանատարութեան առաջին թիկնապահ հազարապետ Հասան պէյի, ի վարձատրութիւն իւր եռանդուն ծառայութեանց։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ադրիանուպոլսոյ ոստիկան-զինուորաց Գ․ վաշտին հազարապետ Արիֆ աղայի, աւազակներ հալածելու ու ձերբակալելու գործի մէջ ըրած ջանքերուն համար։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Է․ Զօրաբանակին (Եէմէն) կեդրոնական հիւանդանոցի բժիշկներէն դեր-հազարապետ Սալիմ էֆէնտիի։

Լիւալթի ոսկի չքանշան տրուեցաւ Բ․ զօրաբաժնին հրամանատար Րիզա փաշայի։

Լիւալթի չքանշան՝ կայս․ թիկնապահ գնդապետ Վէհպի պէյի։

Ի ՆԱՑՍ․ ՊԱԼԱՏ

Բարձր․ Մեծ-Եպարքոսն և Բարձր․ Սպարապետն երէկ կայս․ պալատ գնացին և ստացան Վեհ․ Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ․ ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ զբաղեցաւ ներքին գործերով և մաքսատանց մթերանոցներու կառուցման խնդրովը։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ

Պոլսոյ Դատաւորը նկատելով որ արաբական ներկայ Զիլհիճճէ ամիսը երեքշաբթի օրէն սկսած և հետեւաբար յառաջիկայ հինգշաբթի օր նոյն ամսոյ տասներորդ օրն է, որոշած է որ Գուրպան Պայրամի տօնն, որ կը տեւէ չորս օր, նոյն օրն սկսի։ Պոլսոյ Դատաւորին այս վճռագիրը մատուցուած է Վեհ․ Սուլթանին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

Ցայտնի է թէ Եւրոպայէն Պարսկաստան ղրկուած ապրանքները Պէյ․․․էի եղանակաւ Տրապիզոնէն կ'անցնին, ուր քննուելէ ու կնքուելէ յետոյ կարին կը ղրկուին և անդ կրկին քննութիւն մը կատարուելէ յետոյ Պարսկաստան կը տարուին․ Այդ ապրանաց տեւարք եւս պարտին մինչեւ վեց ամիս Տրապիզոնի մաքսատան ցոյց տալ Պարսկաստանի մաքսատան կողմէ տրուած ծանուցագիր մը՝ յայտարարող թէ այդ ապրանքներ Պարսկաստան հասած են։

Արդ, Մաքսային վերատեսչութիւնը տեղեկանալով որ Պէյ․․․էով ղրկուած ապրանքներու մէկ մասը Թուրքիոյ մէջ կը մնան, պարագայ մը որ մաքսախոյսութեան նման խարդախութիւն մ'է, որոշած է որ զեղծմանց առաջքն առնլու համար Պէյ․․․էով ղրկուած ապրանքներէն՝ իբրեւ Թուրքիա ներածեալ ապրանքներ՝ մաքսատուրք առնուի իբրեւ ապահովութեան դումար և ապրանքները Պարսկաստան տարուելէ և օսմանեան սահմանագլխոյն վրայ գտնուած մաքսատուններէ տրուած ծանուցագիրը ցոյց տրուելէն յետոյ, այդ մաքսատուրքն իրենց վերադարձուի։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
(Թուրքիէ Վէք․․․էն քաղուած)

Գերմանիոյ Գոլոնիա քաղաքի վառօդարանաց տնօրէնին հետ պայմանագիր կնքուած է Պոլսոյ կազարանին համար երկու պողպատէ կաթսայի եւ 75 ձիու ոյժ ունեցող շոգեշարժ մեքենայի մը հայթայթման համար, որոյ գինն՝ 2750 օսմանեան ոսկի՝ երկու անգամէն պիտի վճարուի, առաջին մասը յանձնարարութիւնն եղած՝ և երկրորդ մասն ալ կաթսաներն ու մեքենան յանձնուած պահուն։ Այդ դրամ պիտի հայթայթուի Թնդանօթարանի ներկայ տարւոյ ծախուց յատուկ գումարէն։ Կայս․ Իրատէ մը վաւերացուցած է այդ կարգադրութիւնը։

—Կարինէն, Տիարպէքիրէն, Էնկիւրիէն, Բաղէշէն, Վանէն, Ատանայէն, Քարբերդէն, Սեբաստիայէն և Տրապիզոնէն ղանազան թուականներով եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ եւս կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ։

—Աւստրիական կառավարութիւնը, Ֆրանց Յոզէֆ պատուանշանի հինգերորդ աստիճանը նուիրած է Տարտանելի Թնդանօթաձիգ զօրաց դեր-գնդապետ Հիւսէյին պէյի, Ֆրանց Յոզէֆ պատուանշանի հինգերորդ աստիճանը՝ նոյն տեղւոյ Թնդանօթաձիգ զօրաց հարիւրապետ Ալի աղայի և նորաժամանեաց չքանշան՝ Մաքսային վերատեսչութեան Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն ժան Միլինօբուլօս էֆէնտիի․ Կայս․ Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշաններու ու չքանշանի գործածութիւնը։

ԳՕԼՕԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻ ԴԱՏԸ ՔՕՍԹԻ ԳԱԼՖԱԻ ԴԷՄ

Թիճարէթի Առաջին դատարանը շաբաթ օրն զբաղեցաւ սոյն ծանուցեալ դատով։ Երկուց կողմանց փաստաբանք խնդրոյն ամբողջութեանը վրայ իրենց առարկութիւններն ու պաշտպանութիւնները աւարտելով, դատավարութիւնը փակուեցաւ։ Դատարանն իւր վճիռը պիտի տայ 15 օրէն։ Փաստաբանք մինչեւ այն ատեն պիտի ներկայացնեն իրենց գրաւոր եզրակացութիւնները։

Վաղուան թուով պիտի հրատարակենք սոյն դատավարութեան մանրամասնութիւնները։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Երեկի Թուրքիէ Վէք․․․էն մէջ կը կարդանք թէ առեւտրական երկրորդ դատարանին որոշմամբ՝ յունիս 26 էն սնանկացեալ հռչակուած է գոմիսիոնճը Յակոբ Ճէզեան, հաստատեալ ի Պոլիս Մըրրուճճըլար Ճատտէսի Եարըմ խանի մէջ եւ թէ նոյն դատարանի քարտուղարներէն Ալի էֆէնտի ու փաստաբան Վռամշապուհ էֆէնտի առժամեայ սէնտիք կարգուած ըլլալով, պահանջատէրք կը հրաւիրուին յուլիս 15 ի երկուշաբթի օրը ներկայանալ նոյն դատարանն, ուր միայն սէնտիքներու անուանման համար խորհրդակցութիւնք պիտի կատարուին։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱԼԸՔԼԸԻ

Ցունաց բարեգործական հաստատութեանց հոգաբարձութիւնն որոշած ըլլալով Պալըքլըի վանքին վարչութիւնն եպիսկոպոսի մը յանձնել, խնդրած է Պատրիարքարանի խառն Ժողովէն որպէսզի բարեփոխէ այդ հաստատութեանց կանոնագրի ինչ ինչ տրամադրութիւնները։ Խառն Ժողովը հաւանած է այսմ։ Ցիշեալ եպիսկոպոսը պիտի ընտրուի Սինոդին կողմէ։

ԱՂԱԹՕՆ ԷՖԷՆՏԻ

Կ․ Պոլսոյ երկրագործական քննիչ Աղաթօն էֆէնտի միանգամայն քննիչ կարգուած է մայրաքաղաքիս շրջակայքը գտնուած արքունի ագարակներուն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ

Գերմանական դեսպան Պարոն մը Ռատովից, որ արձակուրդով Գերմանիա կը գտնուէր, շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով եւ դեսպանական պահակ շոգենաւով ուղղակի Թարապիոյ ամարանոցը գնաց։ Կայարանին մէջ կը գտնուէին գերմանական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք եւ Արտաքին գործոց նախարարութեան Թարգման Միքայէլ էֆէնտի, որ յանուն Վսեմ․ Նախարարին բարի գալուստ մաղթեց դեսպանին։

ԿԱՐԻՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարինէն կը գրեն մեզ․

Եթէ երբէք գործոց կայուն վիճակը դժգոհ կը կացուցանէ կարգ մը առեւտրականները, ժամանակին տեղացող առատ անձրեւներն ալ կ'ուրախացնեն առ հասարակ բոլոր ժողովուրդն, որ խրատամբ կ'ակնկալէ լիառատ հունձք, եթէ երկինք պահպանէ դաշտերը կարկուտէն, և ․․․ է արկածներէ, որպէս են կարկուտ, մարախ եւն։

—Անցեալ շաբթու հասան այսր ․․․ ճամբորդող երկու երիտասարդ ամերիկացիներ, որք նպատակ ունէին եղեր այդ ինքնավար կառքով պտտիլ Ասիոյ մեծագոյն մասին մէջ։ ․․․ կարնոյ համար նորօրինակ բան մը լինելով, շատ հետաքրքրողներ ունեցաւ, և արդարեւ հաճոյալից էր տեսնել այդ անկենդան կենդանին, որ առանց երբէք իւր տիրոջ նեղութիւն և հոգ պատճառելու՝ երկաթուղւոյ հաւասար արագութեամբ կը սահէր կանցնէր անձայն անձուն դաշտը, ձորը, լեռն ու գարաւանդը։ Այդ ամերիկացիք այս շաբթու մեկնեցան աստի իրենց այդ հեծելանիւով։

ՎԵՐՋԻՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմ․ պարտատոմսից վերջին փոխման (․․․) հաշւոյն լինելիք չորրորդ վճարումն, 127,000 ոսկի, Ռօչիլտեան դրամատան ձեռամբ Լոնտոնի Օսմ․ կայս․ Պանքային յանձնուեր է, կըսուի, ի հաշիւ օսմ․ կայս․ կառավարութեան։ (Մ․․․)

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ ․․․ ․․․ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ կուսակալութեան հրամանաւ՝ Օվա գաւառակի իրաւասութեան ներքեւ գտնուած գիւղերու իմամները, մուխթարները, քահանայներն ու ծերոց ժողովներն գաւառակին կեդրոն՝ կարինէն երեք ժամ հեռուն գտնուած Իլիճէ գիւղը հաւաքուեր են։ Կուսակալն իւր հետն ունենալով նահանգին գլխաւոր պաշտօնեաները, նոյն գիւղը իմամներու մուխթարներու, քահանայից ու ծերոց ժողովներու հաւաքուած տեղն գնացեր է․ Կուսակալն ի ներկայութեան նոյն գաւառակի գայմագամին ու պաշտօնէից, բանախօսութիւն մը ընելէ և ըսելէ յետոյ թէ Վեհ․ Սուլթանի նպատակն է որ Իւր հպատակներն միշտ անդորր ու ապահով վիճակի մէջ ապրին, ծանուցեր է անոնց իմաց տալ իրենց գիւղերուն մէջ անդորրութիւնը վրդովելու վարմանց մէջ գտնուող խռովարարները, գողերը, սրիկաները ու աւազակները։ Կուսակալը կարդացեր է նաեւ Թուրքերէն ու հայերէն յանձնառուութեան գրերու օրինակներ, զորս իմամներն եւ այլք պիտի տան յանձն առնելով իմաց տալ եթէ այդ կարգի անձինք երեւան ելնեն յետ այսորիկ։ Ներկայք բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց Վեհ․ Սուլթանին, յանձն առեր են համակերպիլ։ Յանձնառութեան գրերն եւս գաւառակի գայմագամին յանձնուելով պէտք եղածն ի գործ դրուեր է։

—Քարբերդի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ յունիս 11ին Տէրսիմցի եօթը քիւրտեր Գուրճայ գաւառակի Հասանպատ գիւղէն հինգ մարդեր առեւանգեր են փրկանաց գումար մը ստանալու նպատակաւ և միանգամայն երկու մատակ ձի ու բաւական կարասի գողցեր են։ Այս դէպք իմացուելով, այդ կողմերն հսկող ոստիկան-զինուորք սկսեր են հալածել աւազակներն և Քէմախ գաւառակին մէջ գտնուած Ճապաղջուր Պօղազը անուն տեղն հանդիպեր են անոնց։ Աւազակները զէնքի դիմելով, ոստիկան-զինուորք եւս զէնքով պատասխաներ են։ Առեւանգեալ մարդիկ ազատուեր, գողցուածներն ետ առնուեր և աւազակապետն՝ Պէյյազ օղլու Ալի ու իւր երկու ընկերներն Ալի ու Իպրահիմ ձերբակալուելով յանձնուեր են Ակնայ տեղական կառավարութեան։ Ձերբակալման պահուն աւազակապետին ընկերներէն Ալի ձախ սրունքէն վիրաւորուեր է։ Պէյյազ օղլու Ալիի համար եւս հաստատուած է թէ գիւղացիի մը սպանութեան հեղինակն է։

—Նոյն թերթին մէջ կը կարդանք նաեւ թէ Տէրսիմի կառավարիչը Օվաճըգ գաւառակը ժամանելուն՝ Շամուշաղը Աշիրէթի և Մազկրտուշաղը Աշիրէթի միջեւ ի վաղուց անտի կեցած թշնամութեան իբրեւ արդիւնք առաջիններէն գողցուած արջառներն, ամբողջովին ետ առնլով տէրերուն յանձներ է և միանգամայն ազատեր է Շամուշաղը Աշիրէթէն առնուած 17 տարեկան երիտասարդ մը։ Կառավարիչը նոյնպէս յաջողեր է Կէտիկլի Հալիլ աղայի, Թոփուզը Աշիրէթի Ալիշ աղայի ու այլ ցեղապետներու միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը բառնալով համաձայնութիւն գոյացնել։ Տէրսիմի կեդրոնին մէջ վարժարան մը շինելու համար հանգանակութեամբ 1300 ղրշ․ և մաս մը աղաղներ գնուելով անմիջապէս շինութեանց ձեռնարկուեր է։

—Քարբերդի նահանգին Ազիզիէ գաւառակին մէջ կարգապահութեան ոյժերն աւելցնելու և տեղւոյն անդորրութիւնն ու ապահովութիւնն աւելի եւս ամրապնդելու համար, նահանգին ոստիկան-զինուորաց սպայներէն Հաճի Սաարդ էֆէնտի նոյն գաւառակը ղրկուած է նոր ոստիկան-զինուորներ գրելու և եղած կարգադրութեան համաձայն զանոնք՝ Աշիրէթներու բնակած տեղերու մէջ յարմար վայրեր զետեղելու համար։

—Յունիս 14ին ու 17ին Քարբերդի, Մալաթիոյ ու Արաբկիրի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցմունք զգացուեր են։ Յունիս 17ին Քարբերդի մէջ սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով մէկ քանի պարտէզներու ծառեր արմատախիլ եղեր են։

ՄՐՐԻԿ Ի ՍԵԼԱՆԻԿ

Սելանիկէն կը գրեն․

Ամսոյս 23 ին, կիրակի գիշեր, ահաւոր մրրիկ մը ծագեցաւ, և սկսաւ կարկուտ տեղալ ծայրայեղ սաստկութեամբ։ Կարկուտին հատերը կաղնի խոշորութիւն ունէին։ Բարեբախտաբար հինգ վայրկեան հազիւ տեւեց այս կարկուտ, որուն յաջորդեց հեղեղանման անձրեւ մը որ մէկ ժամէ աւելի տեւեց։ Փողոցները բոլոր հեղեղներու փոխուած էին։ Վայրկեան մը հոսանքին սաստկութիւնն այն աստիճանի հասաւ որ, Պոխոր Սալէմայ անուն հրեայ մը, որ անխոհեմութեամբ խանութէ մը դուրս կ'ելնէր, տապալեցաւ և բաւական տեղ հոսանքէն տարուեցաւ։ Բարեբախտաբար ժամանակին հասնելով ազատեցին զայն, ողբալի վիճակի մը մէջ սակայն։ Քաղաքէն դուրս, բազմաթիւ տուներու ստորնայարկերը ջուրով ողողուեցան։ Խումբ մը խրճիթներ, յորս կը բնակէին աղքատ ընտանիքներ, կիսովին թաղուեցան ջուրին մէջ։ Կը վախցուի որ տակաւին հողին մէջ գտնուած հունձքերը ծանրապէս վնասուած ըլլան, ուրովհետեւ անձրեւն ու կարկուտն աւելի սաստիկ տեղացած են շրջակայները քան թէ քաղաքին մէջ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալէպէն յունիս 27 և 28 թուականներով առնուած հեռագրերու համաձայն, նոյն ամսոյ 26 րդ օրուան ժամ 10 էն մինչեւ յաջորդ օրուան ժամ 10 Հալէպի մէջ հնտախտէ մահ չէ պատահած։ Նոյն ամսոյ 26 ին Անտիոքի մէջ մէկ և Հարիմի մէջ հնտախտի երկու մահեր պատահած են։ Յունիսի 28րդ օրուան ժամ 10 էն մինչև յաջորդ օրուան ժամ 10 Հալէպի մէջ՝ երկու, Անտիոքի մէջ՝ մէկ և Հարիմի մէջ մէկ մահեր պատահած են հնտախտէ։

Հալէպի առողջապահական քննիչ Տօքթ․ Մալեզեան էֆէնտի յունիս 28 թուով հեռագրած է թէ Երթաճ գիւղին մէջ հնտախտէ մէկ մահ պատահած է և Համզէ գիւղին մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ հոգի մեռած է։

Եփրատայ ձորն չըլթայի ներքեւ կառնուի որպէս զի Հալէպի մէջ երեւան ելած հնտախտը Տիարպէքիրի ու Քարբերդի նահանգները չճարակի։

Մախսուսէի 5 թիւ շոգենաւը շաբաթ իրիկուն Սարայ Պրունի առջեւէ անցած պահուն նաւակ մը ընկղմեց։ Շոգենաւն թէեւ քանիցս սուլած էր, սակայն նաւավարն չէր իմացած։ Շոգենաւն անմիջապէս կենալով նաւավարն ու երկու ուղեւորք՝ որոց մին կին մը, ազատուեցան։

—Շաբաթ իրիկուն ի Հայտար Փաշա կեսարացի Փէսճի Բարսեղ և կեսարացի Քէրէստէճի Բարսեղ՝ 5000 ղրուշի առաղձներու ստակին պատճառաւ իրարու հետ կռուի բռնուեցան։ Քէրէստէճի Բարսեղ ըէվօլվէրի հարուածով մը վիրաւորեց Փէսճի Բարսեղի կոկորդին ձախ կողմն և փախաւ։ Ոստիկանք վրայ հասնելով վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրեցին։ Փախստականն ամեն կողմ կը փնտռուի։

—Արաբկիրէն կը գրեն թէ կըսէ Սապոհ, նոյն տեղացի Եկավեան Հաճի Սեդրաք անուն քսան երկու տարեկան երիտասարդ մը անձնասպան եղեր է ըէվօլվէրի հարուածով մը և թէ թուղթ մը գտնուեր է յորում գրուած էր թէ աշխարհքէն ձանձրացած է։

—Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ Սաաէթ լրագիրն օրինաց հակառակող ընթացից մէջ գտնուած է, ազդարարած է նոյն լրագրոյ արտօնատիրոջ որ եթէ իւր այս ընթացքը կրկնէ, իրեն նկատմամբ օրինական գործողութիւնք ի գործ պիտի դրուին։

—Սկիւտարի արքունի սպանդանոցին հովիւներէն Անտոն շաբաթ իրիկուն գինով վիճակի մէջ իւր կնոջ հետ կռուելով դաշոյնի հարուած մը մխեց կնոջը փորը և փախաւ։ Ոստիկանք վիրաւորեալ կինը հիւանդանոց փոխադրեցին և սկսան Անտոնը խուզարկել։

—Վեհ․ Սուլթանը տեղեկանալով որ զինուորական վարժարանաց վերատեսուչ Զէքի փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է, Թիկնապահ մը ղրկելով նորա ապաքինութիւնը հարցնել տուած է։

—Սեբաստիոյ կուսակալ Մէմտուհ պէյ, որ քննական պտոյտ մը կատարելու համար Եւդոկիա կը գտնուէր, ամսոյս 15ի շաբաթ օրն Ամասիա ուղեւորեր է։

—Եւդոկիայէն կը գրեն թէ յունիս 10ին Նիքսարի Եուսուֆ Շահ թաղին մէջ հրդեհ ծագելով, 17 տուներ և մզկիթ մը հրոյ ճարակ եղեր են։

—Նախընթաց օր Պապա Էսկիի կողմերը կարկուտ տեղալով մինչեւ մէկ աստիճան վնասեր է ամառուան հնձոց։

—Սելանիկի երկրագործական վարժարանին մէջ այս տարի չերամաբուծութեան դասեր եւս աւանդուած են։

—Պիրէէն առջեւ արկածեալ Նահիմօֆ շոգենաւը Ռուսիա չ'պիտի ղրկուի նորոգուելու համար։ Այսօր Օտէսայէն ճարտարագէտներ և գործաւորներ կուգան ի Կ․ Պոլիս, մեքենայն նորոգելու համար, յետ որոյ Նահիմօֆ պիտի սկսի բանիլ Կ․ Պոլսէն յ'Աղէքսանդրիա, Այնորօզ-Սելանիկի ճամբով։

—Բէյթուլի Չրհանիկի զօրաց հրամանատար Պ․ Սթանիսլաս Ջէրպովսքի, որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ իրիկուն ընկերակցութեամբ Չէշմէի փաշայի՝ արքունի նաւարանը գնաց և ներկայ գտնուեցաւ նաւային Չըրհանիկի զօրաց մարզանքներուն։ Պ․ Սթանիսլաս Ջէրպովսքի յետոյ բանախօսութիւն մը ընելով գովեց օսմանեան զինուորաց ճարտար փորձերն, ըսելով թէ օսմանեան զինուորք ի ծննդենէ զինուոր են։

—Երէկ Վոսփորէն անցնելով ուղղակի Օտեսա գնաց ռուսական Օբել շոգենաւն որ Վլատիվոստոքէն կուգար։ Շոգենաւին մէջ կը գտնուէին ուղեւորք ինչպէս նաեւ մեծաքանակ թէյ։

—Սաղոհ կիմանայ թէ Սինէքլիի շրջակայքը գաղթական հագուստ կրող երեք անձեր յարձակեր են երկու հրէից վրայ, որք այդ կողմերը շրջուն փերեզակութիւն կ'ընէին։ Աւազակք ձիերն ու բեռներն առնելով փախեր են։ Քիչ յետոյ տեղական կառավարութեան կողմէ խուզարկութիւնք կատարուելով այդ աւազակներ ձերբակալուեր և գողցուած նիւթերը յանձնուեր են իրենց տէրերուն։ Աւազակները Սիլիվրի ղրկուած և հոն բանտարկուած են։ Հրեայք ճանչցեր են զանոնք և կատարուած քննութեամբ հաստատուած է թէ այդ աւազակներ Գօրֆէլի գիւղացի հովիւներ են։

—Մանասթըրի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ հելլենացի զինուորական տեղակալ մը զինուոր մը սպաննելով օսմանեան սահմանագլուխն անցեր և Իզմօլի զինուորական պահականոցը ապաստաներ է։ Տեղական յետոյ կռչկարի խանութի մը մէջ ինքզինքը ծանրապէս վիրաւորած ըլլալով, հիւանդանոց տարուեր է։

—Պրուսայի մէջ կուսակալ Մահմուտ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է Պրուսայի եւ շրջակայ գիւղերու նախնական վարժարանաց մասին բարենորոգումներ ի գործ դնելու համար։

—Ի Պէշիքթաշ կռւոյ մը պահուն վիրաւորեալ Մոհսին անուն քիւրտ մեռեր է։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է այդ սպանութեան հեղինակը՝ Մեհմէտ Եուսուֆը։

—Ռակեզճիերի շոգենաւերէ մին երէկ Ֆէներ առջեւ նաւակ մը ընկղմեց, սակայն նաւավարն ազատեցաւ։

—Աթրաղարի կողմը խոճայար Գէորգի խանութին վրայ գտնուած սենեակը բնակող Էօմէր աղա անուն մարդ մը իւր սենեկին մէջ խեղդամահ եղած գտնուած է։ Էօմէր աղայի վրայէն գտնուած են յիսուն ոսկի արժող մատանի մը եւ երեսուն ոսկի արժող ժամացոյց մը։ Ոստիկանութիւնն իբրեւ կասկածելի ձերբակալած է նոյն սենեակին մէջ բնակող Էյուպ էֆ․ անուն մարդ մը։

—Թուրք լրագիրք Մասնգրի լրագրէն կ'արտատպեն հետեւեալը, «Ի Տէպլէ Իլօրիֆքի անուն բժիշկ մը, որ դեռատի աղջիկ մը կը դարմանէր, վերջերս այդ աղջկան սրտէն հաներ է չորս ոտքով, խիստ երկայն եղունգներով, երկու թեւերով եւ մարդու գլխով հրէշ մը և հինգ մեզր երկայնութեամբ ու երկու մատ լայնութեամբ երիզով երկու գորտեր։ Այդ գործողութեամբ աղջկան կեանքն ազատեր է։

ՀԱՆԴԷՍ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ

Հայ Հռոմէական մայրապետաց Բէյրայի աղջկանց վարժարանին պարգեւաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ երէկ առաջի հոծ և ընտրեալ բազմութեան հանդիսականաց, ընդ նախագահութեամբ Ազարեան Պատրիարքին՝ որ շրջապատեալ էր բազմաթիւ եկեղեցականներէ և աշխարհական երեւելիներէ։ Կրթական նախարարութեան Մէքթուպճի Մուսթաֆա Րէշիտ պէյ կը ներկայացունէր զվսեմ Միւնիֆ փաշա։

Սրահին պատերը ծածկուած էին տեսակ տեսակ առարկայներով, արդիւնք օրիորդաց ասղնեգործական ճարտարութեան։

Աշակերտուհիք արտասանեցին Թուրքերէն, հայերէն, Ֆրանսերէն, իտալերէն և գերմաներէն ճառեր։ Երկձեռք, քառաձեռք և վեցձեռք հատուածներ կատարեցին դաշնամուրի վրայ։ Երգեցին եւս, մեծաւ ճշդութեամբ և ընդ ուղղութեամբ Տիկին Լիվատարիի, կայս․ Համիտիյէ քայլերգը, երեք խմբերգ՝ հայերէն, և մի խմբերգ Ֆրանսերէն։ Ցիշենք նաեւ Մէ Ֆիլյօլ զոր Ֆրանսերէն երգեց երանգելով և զգացմամբ Օր․ Սաթինիկ Աճէմեան, դուստր մեր աշխատակից և Մ․․․ Օրիէնթալ լրագրի խմբագիրներէն Յովհաննէս էֆէնտի Աճէմեանի, և դարձեալ Ֆրանսերէն Լա ֆէ ․․․ ․․․ զոր աշխուժով երգեց Օր․ Էլիզա Ծաղիկեան։

Ցետոյ ներկայացուեցան նախ հայերէն թատերգութիւն մը Զիլ․․․, երկրորդ՝ Լ․․․ ․․․ ․․․, թատերգութիւն Ֆրանսերէն լեզուաւ և ոտանաւոր, և հուսկ ․․․ ․․․ ․․․ ․․․ ․․․, դարձեալ թատերգութիւն Ֆրանսերէն։ Այս խաղուց մէջ նշանաւոր հանդիսացան Օրիորդք Էլիզ Ծաղիկեան, Սաթինիկ Աճէմեան, Եզմէքճեան, Ճէնտէրէճեան, Սթիմարաճեան։

Ազարեան Գերապայծառն զրկած էր երեք նուէր որոց արժանացան Օրիորդք Ծաղիկեան, Եզմէքճեան և Սինապեան, յորոց երկու վերջինները շրջանաւարտ լինելով վկայագիր ստացան։

Վերոյիշեալք և Օրիորդք Սաթինիկ Աճէմեան և Ճէնտէրէճեան բազմաթիւ մրցանակաց արժանացան։

Ի վերջոյ Օր․ Սաթինիկ Աճէմեան ար-

տասանեց Թուրքերէն ճառ մը յորում ի դիմաց իւր ընկերուհեաց շնորհակալութիւն կը յայտնէր որ սոյն դպրոցին մէջ ընտիր դաստիարակութիւն մը կ'ընդունին շնորհիւ լուսամիտ Կայսեր և ընդ հովանաւորութեամբ Պատրիարքի և անխոնջ ջանիւք անձնուէր մայրապետաց։ Վերջացուց մաղթանօք Վեհ. Սուլթանին, նախարարաց, Պատրիարքին և մայրապետաց համար։

Մուսթաֆա Րէշիտ պէյ պատասխանեց պերճախօս բանիւք զոր աւարտեց այսպէս.

«Օրիորդ, մասնաւորապէս շնորհակալ եմ ձեզ այն ճառին համար զոր հիմա արտասանեցիք։ Մեր Վեհափառ Կայսեր համար ձերըրած մաղթանքն ապացոյց են թէ ձեր պարտաւորութեանց քաջ խելամուտ էք։ Վասն այսորիկ գովեստից արժանի էք։»

Ցեառյ Ազարեան Պատրիարք օրհնեց [illegible]

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

[illegible]

տակեալ աղումը, կ'ըսէ թէ ուժգին դիմադրութիւն մը կը պատրաստուի այս աղման դէմ, որովհետեւ ռուսական և ամերիկեան ահագին քանակութեամբ ցորեններ ճամբայ ելեր են։

—Աղեքսանդր Թագաւոր՝ իւր Ռուսիա ուղեւորութեան միջոցին՝ չպիտի տեսնուի մօրն հետ։

—Աթէնքի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Համալսարանի աւագ ժողովը տնօրէնին տրամադրութեան ներքեւ դրեր է 10 հազար Ֆրանքի գումարն՝ Ցունաստան գալիք սերպ ուսանողներու ընդունելութեան ծախուց համար։ Համալսարանական պատուիրակութիւն մը տնօրէնին առաջնորդութեամբ ընդ առաջ պիտի երթայ մինչեւ Սունիոն հրուանդանն։ Նորկիոս Թագաւոր Էքս-Լէ-Պէն կ'երթայ։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔ

[illegible]

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

[illegible]

—(Յ) Փեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ նորանոր փոթորիկներ փճացուցեր են հունձքերն ի Խրիմ. տասն հազար տեսանդինէ աւելի տեղ աւրուեր է կարկուտէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 1 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամս. Լոնտրայի վրայ	108	30
3 » Բարիզի »	23	30

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Սրէկ երեկոյ գոց. (Մէտզ. Ն. Սէր.)	20	11
[illegible] մէջ	—	—
[illegible]	20	11 1/
[illegible] »	20	11 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	79	18
» » ժամ 5ին	—	—

[illegible]

Փոխառութիւն	A Սէրի	—	—
»	B »	—	—
»	C »	20	11 1/2

[illegible]

[illegible] Ոսկի Լր.		5	
[illegible] Օսմ. »		8	35
[illegible] » »		5	32
[illegible] » »		4	24
Ռուժի » »		15	12
[illegible] » »		590	
[illegible] երկաթուղի Ֆր.		71	1/8
Բաժնեթուղթ Լավիէօժ... Գ. Կ.		151	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դհկ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	86	38
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Մաճառ (գերմանական ոսկի)	»	106	
Իմպէրիալ	»	89	10
[illegible]	»	51	10
[illegible] մէճիտիյէ	»	8	25
[illegible] (տալլր)	»	107	37
Հինտլիք	»	103	
Մէթալիք	»	101	
Թափլիք	»	19	20
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 11 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	95	32
» » 4 1/2 %	105	80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18	85
Օսմանեան երկաթուղի	71	50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	355	
Վանք Օթօման	576	25
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	—	—
Եգիպտ. Լիւնիֆ.	805	
Իտալական Ռանթ 5%	91	55
[illegible] 5% (1884)	425	
Արիօրիթէ Թիւրք (1890)	422	50
Եգիպտական միացեալ	488	75
Վանք տը Բարի	785	
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	468	75
Լիօն Թէնթօ	578	75
Մէսաժրիճ	645	
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	369	37 1/2
[illegible] վրայ	25	24

Վիեննա, 11 Յուլիս, ժամ 4 վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	34	10
» Բէժիի բաժնեթուղթք	163	75
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	117	70
» Փարիզի »	46	50

Պէրլին, 11 Յուլիս, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	20	35
» Փարիզի »	80	25
[illegible] թղթադրամ	225	25
Օսմանեան երկաթուղի	72	60
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18	50

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 11 Յուլիս, ժ. 4 վ. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	95	32
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18	85
Օսմանեան երկաթուղի	71	50
Օսմ. Բէժի	355	
Օբլիգասիօն Թիւրք	422	50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	467	50
Վանք Օթօման	576	25
Լիօն Թէնթօ	578	75

ՆԱՄԱԿ ԱՆԳԼԻԱՅԷ

Մանչեսդըր և տեղւոյն հայկական եկեղեցին.— Լիվըրփուլ քաղաքն.— Քարափն և աւազանք.— Մըրզի գետն և փապուղին.— Մի քանի ժամ ի Նիւ Պրայթըն։

Վերջին Նամակս Թղթատարին յանձնելէ ետք, Պէյքուըլէ մեկնեցայ կառախումբով դէպ ի Մանչեսդըր, ուր կը հասնինք երկու ժամուան հաճելի ճամբորդութեամբ։ Կանխաւ առաջնորդ գրքոյկ մը ձեռք անցուցած ըլլալով՝ որոշած եմ երթալու և տեսնելու տեղերս։ Արագօրէն կ'անցնինք քաղաքին նշանաւոր փողոցներէն. մեծ քաղաքաց յատուկ եղած շարժումն և աղմուկն բնականաբար ժառանգած է և բամպակի սոյն մայրաքաղաքն։ Քաղաքին կեդրոնական մասին մէջ կը տեսնենք մեծ ու հարուստ շէնքեր, որք սակայն սեւցած են գործարանաց մուխէն նման Լոնտոնի շէնքերու։ Շէնքեր դիտելու մէջ շատ մեծ հաճոյք մը չեմ գտներ սակայն, մանաւանդ ներկայ պարագայի մէջ երբ նոր բաներ տեսնելու ելած եմ։ Քաղաքին գլխաւոր փողոցներէ անցնելով և նշանաւոր շէնքերուն վրայ վեր ի վերոյ ակնարկ մը ձգելով՝ Մանչեսդըրէ բաժնուելու փափաք կը զգամ, մանաւանդ որ օրն անձրեւոտ ըլլալով շրջագայելու մէջ մեծ հաճոյք վնտռել և գտնել դիւրին գործ չէ։ Իսկոյն կը յիշեմ սակայն թէ տեղւոյս հայք ունին ազգային եկեղեցի մը. ընթացքս փոխելով ի Պրուք Սթրիթ և տեղ տեղ կանգ առնելէ վերջ՝ կը հասնիմ կոկիկ քարաշէն եկեղեցւոյ մը դիմացն. ճամբուն վրայ քանիցս հարցուցի անցորդաց թէ ո՛ւր էր հայկական եկեղեցին. և չիտակն ըսելով այսպէս ընելուս նպատակն էր փորձել և տեսնել թէ տեղացիք լըսա՞ծ են հայկական եկեղեցւոյն անունն. չէի ակնկալեր տրդարեւ որ այսչափ լաւ գիտցուէր մեր հայկական փոքրիկ եկեղեցին։ Բայց դառնանք յեկեղեցի։ Մէկ երկու անգամ շէնքին շուրջը դառնալէ վերջ կանգ կ'առնում դրան մէջը եւ կը սկսիմ վնտռել ապացոյց մը թէ սխալ տեղ մը եկած չեմ. ծանուցմանց տախտակներէն միոյն գլուխը կը տեսնեմ «Հայկական եկեղեցի» վերտառութիւնն անգլ. լեզուաւ. միւս կողմը կը նշմարեմ կարգ մը ծանուցումներ՝ նմանապէս անգլիարէն։ Եկեղեցւոյն կիցը գտնուող տան դուռը բաղխելով կը յայտնեմ թէ Պարոնեան Հայրը տեսնել կը փափաքիմ. սպասուհին կը պատասխանէ ինձ թէ Հայր Սուրբը հոն չէ, Իտալիա գացած է օդափոխութեան համար։ Ներս հրաւիրուելով կը մտնեմ սենեակ մը, որ սովորական բացատրութեամբ «Թաղական խորհրդոյ սենեակն» կոչել կը փորձուիմ։ Այս սենեկի պատերուն վրայ ամէն ինչ հայկական է, հայ կըրօնաւորաց պատկերներ և այլն, որք այցելուին կրնան յիշեցունել «առաջնորդարանի սենեակն»։ Այդ սենեակէն անցնելով կը մտնենք յեկեղեցի. պատարաններու շարքեր կան երկու կողմն. շէնքը պատուաբեր վիճակի մը մէջ է եւ ամէն բան ցոյց կուտայ թէ տեղւոյս Հայք իրօք արժանի են գովեստից և շնորհաւորութեան։

Հայկական եկեղեցին այցելելէ վերջ կ'երթամ տեսնել և Մանչեսդըրի մայր եկեղեցին։ 1422 ին շինուած է այս եկեղեցին, անկէ վեր ենթարկուելով ժամանակին անհրաժեշտ փոփոխութեանց։ Ահագին շէնք մ'է այս եկեղեցին, գունաւոր պատուհաններու շարքեր Սբբ. Գրոց այլ եւ այլ դէպքերն կը պատկերեն։

Մանչեսդըրի անունը ծանօթ է ամէն տեղ. ամէն ոք գիտէ նաեւ թէ Մանչեսդըր է աշխարհի բամբակի հրապարակն։ Հնութեան մասին Մանչեսդըր չունի կարեւոր պատմութիւն մը։ Հռովմայեցւոց՝ Յուլիոս Կեսարի առաջնորդութեամբ առաջին անգամ այս կղզին այցելած ատեն Մանչեսդըր նոցա իշխանութեան ներքեւ չինկաւ, և Ց. Ք. 79 ի ատեններ միայն Մանչեսդըր մտաւ Հռովմէկան լուծին ներքեւ։ Կ'ըսուի թէ Հռովմէական մնացորդներ ցայսօր կարելի է տեսնել Ըրուէլի ափանց վրայ։ Պատմագիրներէ ոմանք ալ կը հաւաստեն թէ խիստ հին ժամանակաց մէջ տեղացիք Մարսիլիո, Ցունաց և այլ օտարազգեաց հետ վաճառականական յարաբերութեան մէջ էին։ Եղեսաբեթ Թագուհւոյն ժամանակակից պատմագիր մը Մանչեսդըրի վրայ խօսած ատեն կ'ըսէ թէ այս քաղաքը կը գերազանցէր շրջակայ քաղաքներն ազնուութեան և բազմամարդութեան մասին։ Ուրիշ պատմագիր մ'ալ 1724 ին կը նկարագրէ զՄանչեսդըր իբր «ամենէն մեծ, հարուստ, բազմամարդ եւ բազմաշրաղ գիւղն յԱնգլիա»։ Եւ այդ 1724 ի գիւղն այսօր ահագին քաղաք մը դարձած է մրցելով աշխարհի առաջնակարգ քաղաքաց հետ։ Ոմանք կարծեն թերեւս թէ Մանչեսդըրի բամպակեղէններու արտադրութիւնն է միակ վաճառականութիւնն. ընդհակառակն դժար պիտի լինի գտնել վաճառականութեան ճիւղ մը որ չունենայ իր պատուաւոր ներկայացուցիչն բամպակի սոյն մայրաքաղաքին մէջ։ Սխալ պիտի ըլլայ նաեւ ենթադրել թէ բամպակի վաճառականութիւնը Մանչեսդըրի միայն յատուկ է. Մանչեսդըր բամպակի հրապարակն է յաւէտ, ուր կը թափին շրջակայ քաղաքաց արտադրութիւնք։

Մանչեսդըր կրնայ ունենալ և կը հաւատամ թէ ունի հազար և մէկ առաւելութիւններ վաճառականին համար, այլ պէտք է խոստովանիմ թէ ինձ համար ամենափոքր հրապոյր իսկ չունեցաւ, ո՛ գիտէ թերեւս անոր զի աննպաստ ատեն մը, անձրեւոտ օդի մը հոն գտնուած էի։ Միակ փափաքս է ուրեմն վայրկեան մը առաջ մեկնիլ աստի։ Լիվըրփուլ 31 մղոն հեռու է Մանչեսդըրէ. լսած եմ ծովեզերեայ այդ քաղաքի մասին շատ մը առիթներով, ուստի և ներկայ առթէն օգտուելով կը նստիմ շոգեկառք և կէս օրէ վերջ կը հասնիմ անդ։

(Մնացեալը Վաղը) ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ԹԱՐՄ ՄՍԻ ՍԻՐԱՀԱՐ ՄԸ

Ցոյժ տարօրինակ, իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ պարագայ մը յառաջ եկաւ վերջերս ի Փարիզ։

Ոստիկանութեան պաշտօնեայք այս օրերս կը ձերբակալէին Լէօն անուն քսանամեայ երիտասարդ մը, զոր յանկարծակիի բերած էին, ծառուղւոյ մը նստարանին վրայ, երբ մկրատով մը ձախ բազուկէն մսի խոշոր կտոր մը հանելու վրայ էր։ Ոստիկանատուն կը տանին զայն, ուսկից կեդրոնական անկելանոցը կը ղրկուի, ուր կը հաստատուի թէ մարմնոյն զանազան կողմերը, մանաւանդ փորին, ազդրին եւ աջ դնդղոցին վրայ խոր վէրքեր ունէր՝ նման բազուկին վրայ ունեցած վէրքին։

Այս խեղճ երիտասարդ վեց ամսէ ի վեր կոյս աղջկան միս ուտելու աննուաճելի տենչով համակուած էր։ Քանիցս զբօսավայրերու, հանրային պարտէզներու մէջ հետեւած էր սպիտակադէղ եւ սնդուսափոյն մորթով մանկամարդ աղջիկներու, իր գրպանին մէջ պատրաստ բանելով սայրասուր դանակ մը, եւ իր զոհին վրայ նետուելու յարմար առիթը վնտռելով որպէս զի կտոր մը միս կտրէ՝ տենչանօք լափելու համար յետոյ։ Բարեբաղդաբար, տակաւին բաւական բանականութիւն կը պահէր ի վէգ գալու համար այդ կիրքին հետ։

Այն ատեն ինքն իր անձին վրայ կը կատարէր այն գործողութիւն ուր կը մղէին զինք իր մարդակերային բնազդներն, և անճառ հեշտութիւն մը կը զգար ծամելով կլնելով իր միսն զոր կերեւակայէր իբր իր գաղափարականն։ Այսպէս կը բացատրուէին այն բազմաթիւ վէրքերը։

Այս խեղճ արարածն որբ է և մեծցած է հանրային նպաստամատոյց մարմնոյն խնամքներով։ Տքթ. Կառնիէ, նշանաւոր յիմարաբոյժն, որուն քննութեան յանձնուած է այդ երիտասարդ, ի Սէնթ-Ան ղրկած է զայն։

ԻՒՂԷ ՆՈՐ ՍՆԿԵՆԻ ՄԸ

Նիւ-Եորքի Թրանսադլանդիք շոգենաւային ընկերութեան գլխաւոր պաշտօնեայներէն Պ. Տըպրոս, վերջերս հնարեց յոյժ հանճարեղ նոր սնկենի մը, որ մեծ ծառայութիւններ կրնայ մատուցանել մարդկութեան։

Այս սնկենի պարզապէս կը նմանի այն շրջանակաձեւ առարկային որ ծովուն երեսը կը ծածանի առանց ընկղմելու եւ որ հաւասարապէս ամէն նաւերու մէջ կը գտնուի, բայց կը կրէ չորս մետաղեայ խողովակներ իւղով լեցուած։ Նոյնպէս մետաղեայ ցից մը, չփմամբ սահելով, կը բանայ կափկթուն պզտիկ ծակեր, ուսկից հեղուկը շիթ առ շիթ խնալով կը հանդարտէ ծովուն այն մասը զոր կը ծածկէ։ Այսինքն թէ՝ երբ սնկենին ծով նետուի, չորս խողովակները կը բացուին և ծակերը մէկ գծի վրայ ըլլալով՝ իւղը կը վազէ կամաց կամաց երկու ժամ։

Այս կերպով, ի նկատ առնլով ծովուն վրայ իւղին հանդարտեցուցիչ ներգործութիւնը, վտանգի մէջ գտնուող մարդն որ ձեռք ձգէ սնկենի մը, անմիջապէս զերծ պիտի մնայ ալեկոծեալ ծովէն, եւ ի խոյզ իրեն ղրկուած նաւն ալ պիտի հետեւի իւղին ձեւացուցած հարթ շաւղին։

ԳԻՏՈՒՆ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

Զուիցերեան լրագիրք մեծ գովեստիւք կը խօսին մանկամարդ սիրուն աղջկան մը վրայ որ, արհամարհելով իր տարիքին հաճոյքներն եւ աշխարհիկ յաղթանակներն զորս կրնայ տանիլ ոչ միայն իր գիրքով, այլ եւ իր շնորհօք ու հրապոյրներով, ինքզինքը տուած է ամենախրթին գիտական ուսումնասիրութեանց։

Կենսաբանական դիւանատունք արդարեւ վերջերս հրատարակեցին Օր. Վանտա Զավինձքայի մէկ նշանաւոր ուսումնասիրութիւնն ի վերայ նոր մը [illegible]։

Այս քննախօսութիւն Ժընեւի Համալսարանի գիտութեանց ճիւղին ներկայացուեցաւ որպէս զի անոր հեղինակն ընդունի բնական գիտութեանց տօքթորի աստիճանը։

Ցաւելունք թէ դեռատի գիտնականուհին կը պատկանի Բոլոնիոյ ամենէն հին գերդաստանաց կրտսերագոյն ճիւղին, այն է Զավինձքի Պրոզքի կոմսերուն, որ հանրածանօթ է յԻտալիա եւ ուսկից կիջնէ կոլոյի կոմսերուն նոյնքան նշանաւոր ընտանիքն՝ յանցելումն Բոլոնիացի, այժմ Գերման։

ԳԻՏՈՒՆ ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏ ՄԸ

Փարիզեան լրագրաց մէջ կը կարդանք.

Գիտուն աւազակապետ մը վերջերս ձերբակալեցաւ ի Սիմոն Թոռնիա, Հունգարիոյ մէջ. իր բոլոր հրոսախմբովն որ կը բաղկանար յիսունի չափ չարագործներէ։ Բոլոր ձերբակալեալք կը պատկանին գնչուական ցեղին, եւ իրենցմէ շատեր մարդասպանութեան ծանր բեռը կը կրեն իրենց խղճին վրայ։ Այս դէպքին չահեկան կողմը սա է որ աւազակապետն է հեղինակ գնչու բառագրքի մը, որուն յառաջաբանը գրած է աւստրիացի բարձր անձնաւորութիւն մը։

ԹԱԼԷՅՐԱՆ

Տիկին Սթալ, որ ուրիշ կնոջ մը հետ Թալէյրանի բարեկամութիւնը կը վայելէր. օր մը ուզեց անձամբ գիտնալ թէ երկուքէն ո՛րն աւելի կը սիրէր նա, եւ որովհետեւ նրբամիտ քաղաքագէտը կը լռէր,

—Խոստովանեցէք, ըսաւ Տիկին Սթալ, որ եթէ երկուքս ալ գետակի մը մէջ իյնայինք, անշուշտ չպիտի մտածէիք զիս ազատել ամենէն առաջ։

—Զարմա՛նք, յարեց Թալէյրան, գրաւ կը բռնեմ որ հրեշտակի պէս լողալ գիտէք։

ՄԿՐՏԻՉ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Երկաթի, մանր երկաթեղինաց (խուրդավաթ)

գործիներու եւ այլոց վաճառատուն

Յայտարարութիւն առ վաճառականս ու յանձնակատարս մայրաքաղաքիս եւ եւրոպական ու ասիական Օսմ. գաւառաց.

Մայրաքաղաքիս արհեստաւորաց ու վաճառականաց եւ գաւառները գտնուող մեր յաճախորդաց դիւրութիւն մը ընծայելու համար՝ ի Ղալաթիա Բէրշէմպէ բազար Մահմուտիյէ Ճատտէսին գտնուած Թիւ 70 և 59 վաճառատուններէն զատ՝ կանոնաւոր մասնաճիւղ մը եւս ունինք ի Պոլիս Մըսըր Չարշըի դրան դուրսը Ալաճա Համամ Ճատտէսի Թիւ 44։

Բազում անգլիական, Փրանսական եւ ամերիկեան կարեւոր գործարանաց ներկայացուցչութիւնը ստանձնած ըլլալով, Ղալաթիոյ մեր վաճառատան մէջ կը գտնուին բազմատեսակ երկրագործական մեքենաներ, այսինքն կալ, մանգաղ, եղան, ժանիք եւ շոգեշարժ գործիներ։ Ընկերութեանս մեքենագէտն դիւրութիւններ կ'ընծայէ այդ մեքենայներու գործածութիւնն ուսուցանելու համար։

Նոյնպէս կը գտնուին գործարաններու համար մեքենաներ՝ թէ՛ պատրաստ և թէ յանձնարարութեամբ՝ և ուրիշ մանր երկաթեղէն առարկայներ։ Վերոգրեալ մասնաճիւղերու մէջ եւս կը գտնուին ուրիշ գործիներ ու նիւթեր, Ռուսական կղպանքներ, հիւսնութեան գործիներ, գործարանաց յատուկ գործիներ ու ամէն տեսակ խարտոցներ, եկեղեցւոյ զանգակներ, գինկօէ շինուած գաւաթներ, շերեփներ, սաներ ու այդ կարգի գոյքեր, կառքի կազմածներ, Թամբագործի յատուկ նիւթեր, անգլիական բօխճաներ, պողպատէ ու երկաթէ թելեր և վերջապէս երկաթեղէն ամէն տեսակ նիւթեր, որք խիստ աժան գնով կը վաճառուին։

Կը ծանուցանենք նաեւ թէ ամէն միջոց ձեռք առնուած է մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւններ ընծայելու համար և, թէ՛ մայրաքաղաքէս և թէ գաւառներէ եղած ուղղակի ամէն տեսակ յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն արագութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ։ Եթէ մեր յաճախորդք փափաքին մեր քով չգտնուած ապրանքները Եւրոպայէ կը բերուին յանձնարարութեամբ։ Թէ այս ապրանքներ և թէ՛ մեր քով գտնուած ապրանքներն մեր կողմէ կը յանձնուին ուզուած տեղերն ու նաւահանգիստները։

Մեր յարգոյ յաճախորդք մինչեւ հիմա քաջալերած են մեր ընկերութիւնն եւ գործեալ կրնան, ըստ առաջնոյն, ուղղակի դիմել մեր կեդրոնին յատուկ հետեւեալ հասցէով.

Մ. Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

70 — Եորկանճըլար Ճատտէսի — 70

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա 3—8

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՍԻՐՏԸ

(Տեղական կեանքէ առնուած վէպ)

ԳՐԵՑ ՕՐ. ԱԼԻՍ

Կը գտնուի Զարդարեան գրատունը և ուրիշ հայ գրավաճառաց քով։ Գին 12 ղրուշ։ 3—5

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻ ԵՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԻ ՔԱՋԱՎԱՐԺ ԳՐԱԳԻՐՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՄ

Բիչ ժամանակի մէջ ուսուցանելով Առեւտրական Թուաբանութիւն, Տոկոսի, Քամպիօի, Ֆօնտօի եւ այլ հաշիւներով Գործնական Տոմարակալութիւն մանրամասնութեամբ, Թղթակցութիւնք և Առեւտրական անհրաժեշտ օրէնք, Ապրանաց և արժէթղթոց ծանօթութիւնք եւն. եւն. Փափագողք դիմեն Զագմագճըլար Եօգուշի գլուխ Հաֆէրիէ խան Թիւ 3։

Այցելութեամբ դասախօսել և վաճառականաց ու սեղանաւորաց անկանոն տետրակները կանոնաւորել եւս յանձն կ'առնում։ 2—5

ԲԱՐԻԶԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ ՈՒՍՄԱՆՑ

Նշանաւորութեան մրցանակ ստացած

ՏՕՔԹ. ԳՐԻԳՈՐ ԷՕ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Բարիզի Սէնթ Ան, և Սէն-Մօրիս, հռչակաւոր մեծ հիւանդանոցաց մէջ բըժշկական պաշտօն վարած է։ Ցետ բազմամեայ փորձառութեան Կ. Պոլիս վերադարձած եւ իւր բնակութիւնը հաստատած է Բերա Գալոնճի Գուլլուք, Մարկարիթ փողոց Թիւ 4 տունը, ուր ամէն օր չորեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդները առաւօտները ժամը մինչեւ 6. կը դարմանէ մասնաւորաբար ջղային հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ Թոքային (վէրէմ, կէօյիւս և այլն). եւ գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները (աչքի, կոկորդի, ականջի եւն). ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները. կը դարմանէ նաեւ ամէն տեսակ վէրք եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ։

Հինգշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ կարօտ հիւանդները ժէն 6։ 2—3

ՏՈՔԹ. Ա. ԳԱՎԱՖԵԱՆ

Մանկաբարձ և մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց՝ որ ի Բարիզ կատարելագործած է իւր արհեստն, հաստատուած է ի Բերա, Թէփէ Պաշիի Թաղապետութեան պարտիզին կից և Րօյալ օթելին դէմ 4 Թիւ տունը, ուր ամէն օր ժամը 7 էն մինչեւ 11 հիւանդ կ'ընդունի. իսկ Պոլսոյ կողմը երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ օրեր Պահճէ Գաբու Համիտիյէ Ճատտէսի Զալըքեան դեղարանը կը գտնուի առաւօտեան ժամ 3 էն մինչեւ 5, և չորեքշաբթի և շաբաթ օրեր ի Սամաթիա, ժամը 3 էն մինչեւ 6, Մոյիսի էֆէնտիի, Քրիսեան էֆէնտիի եւ Անուշեան էֆէնտիի դեղարանները 7—20

ԾՈՎ ՄՏՆԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ

Անշուշտ այս եղանակիս ամենէ աւելի պէտք կ'զգացուի հավլու, պէշթիմալ վերաբերեալ ապրանաց, որոց ամենաընտիրը գնելու համար դիմել Սէլվաճեան նորահաստատ վաճառատունը, ի Գալբաքճըլար Պաշի Սէրէթճի խան վարի յարկ Թիւ 16, ուր պիտի գտնէք նաեւ Պրուսական ապրանաց ճոխ հաւաքածոյ մը հարսնեկան օժիտներու և այլ պիտոյից յատուկ։

Սէլվաճեան ժամացոյցի վաճառատունն եւ Մահմուտ-Փաշայի գլուխ Թիւ 3, ամէն ճաշակի և ամէն քսակի յարմար ոսկի, արծաթ, եւ նիքել ժամացոյցներ մեծ և փոքր քանակութեամբ կը ծախուի որոց գներէն կրնան ՄԵԾԱՊԷՍ օգտիլ ժամացոյցի առեւտուրով զբաղող վաճառականք, յանձնառուք և արգոյ հասարակութիւնը։ 2—20

ԱԶԳ

ՄՕՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թէքնէփոթ շոգենաւը, նաւապետ Ուայզման, աստ հասաւ։

ՍԿՈՒՏԻ ՄՕՒՐԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 18 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սկոտ և Պոուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաչակած է, մանաւանդ այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Մէրքէզը Սալթանաթը Սէնիյեէտէ պուլընան ճիւնուար ճէնապը միւլքիեանէ մուայենէսիթէ իչուն միւպայեա օլընաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան լահմըն պէհէր ճէքիտը գըյեէսի 4 ղրուշ 5 փարաեա վէ Թարապլուսը Ղարպ Ֆըրգասը իչուն ալընաճագ ինկիլիզ բիրինճինին պէհէր գըյեէսի 54 փարաեա օլարագ [illegible] գալմասը իլէ գարարը գաթիսի վիրիլմիչ վէ հազիրանըն 29 ընճը ճումա իրթէսի կիւնի ագշամը սաաթ 8 է գատար 100 տէ 5 թէնզիլի գապուլը մուգարրէր պուլընմըշ օլտըղընտան ֆիյաթը մէզքիւրէտէն օլ վէճհլէ թէնզիլի իլէ իհտաեա թալիպ օլանլարըն մազպատը Սէրասքէրի լէվազըմըաթ տաիրէսինտէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Հազիրան 91 Նօ. 67 2—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՅԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ապահովագրելոց, որք ունին լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11 և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիսի 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիագոր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք: Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ՝ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիագոր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անամնիատիս խան. 12, 13, 14. 16

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Սէրֆիչէ վէ Գօղանա մէվգըլէրինտէ պուլունան աաքիրը Շահանէ իչուն մաճալինճէ մէվգըի մունագասաեա վազ օլունան էրզագը մութէնէվվիյէտէն տագիգին 58, կիւշթին 140, բուղտէյը սաատէին 440, փիրինճին 84, չէքէրին 120, կազըն 75, սապօնըն 160, զէյթին 150, թուզըն 40, խըխըմին 185, սօղանըն 30, ֆասուլեանըն 70, փէնիրին 60, սիրքէնին 40, զէյթուն տանէսինին 150, հաթապըն 4, քէօմիւրին 20, չայիրին 29, կիւահըն 19, սամանըն 12 փարա ֆիյաթլարը իլէ մահալի թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

27 Հազիրան 1891 Նօ. 65 3—3

Ճիւնուտը ճէնապը մուլուքեանէ ալայ վէ թապուրլարը իլէ Տէրսաատէթ վէ թաշրա խասթախանէլէրի իչուն մուպայէա օլունաճաղը էմվէլէէ իլան գըլընան էճզայի թըպպիյէ վէ պայթարիյէ վէ ալէաթը ճէրահիյէ վէ իսփէնչարիյէ վէ պայթարիյէ վէ էտէվաթ վաղիյէ վէ պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումու օլաճագ սոլֆաթօնըն թէմուզը բումինին Չինճի սալը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր

27 Հազիրան 1891 Նօ. 66 3—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ

ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջանգ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Էվանճէլիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմեան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումն մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով:

Հետեւաբար իւր բաւն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագգեստք, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, ոսկոտի պիտոյք, շապիկ, շապկլիկեր, սառամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ:

Հաստատակից զարմանքը կը դրուէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են:

Ցաւելուած մի բրած է նաև ապպրուած գլխաններու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրսպրեն: Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով:

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ

ՈՒՂԱՐԿՈՒԹԻՒՆ. ՉԿԱՅ 8

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԻՍԹԻՆԹԸՐԻ)

Կարելի է 2000 նման օրինակներ (copie) արտադրել սեւ և անջնջելի մելանով ամեն տեսակ Շրջաբերականներու, Գրութիւններու, Նկարներու և Երաժշտութեան:

Առանց լուացքի, լոգացման, ելեքտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիլեններու.

Այս միջոցը պարզ, արագ, մաքուր, տնտեսական և ամենէն աւելի խնայողականն է:

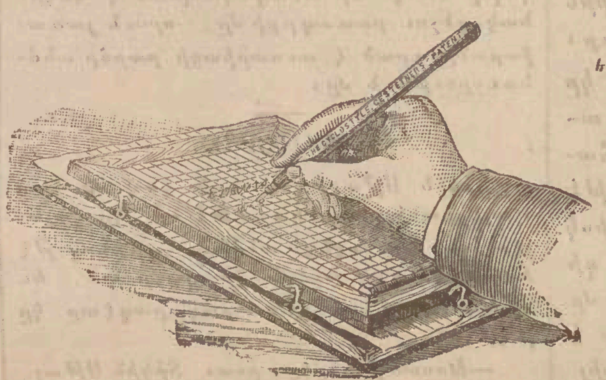

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են:

1. ԴԻՒՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ. — Բուն հետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ'ըլլան և գրութեան դրոշմը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը՝ ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ'ըլլայ:

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. —Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ որքան տասն օրինակներ, և վերջինը պիտի ըլլայ առաջինին չափ փայլուն:

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. —Մատիտով գրել գիտցող ամեն մարդ կրնայ նաև գրչով գրել: Տղայ մ'իսկ կրնայ օրինակներն առնել: Կ'ճառոտ մեքենականութիւն մը չի կայ որ աւրուի:

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ընդօրինակիչ գործին պահպանումն աւելի աժան կ'ըլլայ քան ուրիշ միջոցի մը («Ժելատինի» գրեթէ կեսն): Իւրաքանչիւր գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ՝ վեց ամիս գործածելու համար (շաբաթն անգամ մը աշխատելով):

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ. —Բնագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (թանձր մելանի հետ մաքառելու պէտք չկայ) և գրութիւնը լմննալուն պէս օրինակներուն կարելի է սկսիլ: Թանաքուած գլանաձեւ ծախարակ մը մաքուր և ճոխ տպագրութիւն մը կ'արտադրէ. ժամուան մը մէջ 6 0 օրինակ կարելի է հանել: Պզտիկ ծաւալով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կէս ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ:

6. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ. —Կարելի է երկար ատեն բնագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուածին չափ օրինակներ հանել անկից.

7. ՍԽԱԼՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵԼ. —Ու և է սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փթամատով քերթելով ընջուելիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուզուած խօսքերը:

Այս միջոց անպատեհութիւններէ զերծ է, զոր ունին ուրիշ գրութիւններ: 2284

Այս հռչակաւոր ընդօրինակիչ գործին Կ. Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄԱՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգղիական ընդհանուր մթերանոց Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից: 95 և 97

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ÉCONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ զգուշանալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յումպէտս կը վատնենք:

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք:

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը կամ վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը:

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Պահչէ Գաբու Եօրկիատիս խան Nº. 1 ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՒՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ:

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Իփոֆոսֆիթ դը շօվ և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք:

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ծռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԱՅԼ 2218

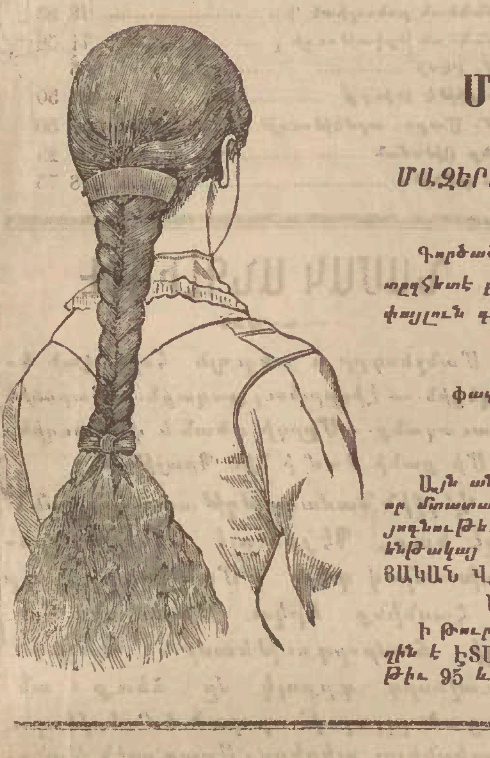

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն: Գործածութիւնը բազմաձեւ չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

Փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կամայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԳՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՎԱՆԱ, Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 601

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գտնուած մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն տրմաններու և խոտերու հիւթէ, Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի:

Փորձը ցոյց տը է թէ այս ներկն որ չափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ: Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուղղակի դիմաց ի գերեւ հանել, կը կատարուի հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր այժ կուտայ մազային մարմնին. Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկէն մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել ...

Տան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութեան ետք, ...

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 2214

VIN DE PEPTONE

CHAPOTEAUT

ԳԻՆԻ ՇԱՓՕԹՕՅԻ

Կերակուրները ստամոքսային հիւթի զօրութեամբ մի մասնաւոր նիւթի կը վերածուին որ բէբթօն կը կոչուի և որ արեան մէջ անցնելով մարմնոյ այլ և այլ մասունքը անընդհատ վերակազմելու կը ծառայէ. ուստի եթէ ստամոքսը հիւանդ լինի, սա ամենակարեւոր գործողութիւնը 'ի կատար հանելու ոյժն ու զօրութիւնը չը պիտի ունենայ բնականաբար. տոր համար Մ. Շափօթօ բէբսինի միջոցաւ բէբթօնի վերածեալ եզի մսոյ նոյն իսկ ստամոքսի ուղղակի գործողութենէն արտադրեալին նման մի բէբթօն ձեռք բերած է որով կրնան սնունդ առնուլ շատ ծանր և քրոնիկ մարսողութենէ զուրկ ստամոքս ունեցող հիւանդներ, ինչպէս են անարիւնք, հիւծեալք, ապաքինեալք, և զանազան պատճառներով տկարացած անձինք. ասկէց զատ կրնայ նաեւ տղայոց աճումը դիւրացնել և ծերոց ալ սնունդ մատակարարել.

CHAPOTEAUT Pharmacien, 8, rue Vivienne, PARIS C

Et dans les principales Pharmacies.

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 13 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Գշ. 2/14 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 3/15 Սեվաստոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին:

Դշ. 3/15 Սուրհանդակ՝ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին:

Եշ. 4/16 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ազդ. —Յուլիս 2/14, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, պէյրութ, եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն: 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1891, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	
	Առաւօտ													Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 00	6 30	7 15	7 50		8 35	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 30	7 35	...
Գում—գաբու	6 09	6 39	7 25	8 8		8 43	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 39	5 10	5 39	6 09	6 39	7 44	...
Եէնի—գաբու	6 13	...	7 29	...	...	8 46	9 12	9 43	10 12	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 14	5 43	6 13	6 43	7 48	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 19	...	7 35	...	...	8 51	9 18	9 49	10 13	10 49	11 19	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5 20	5 49	6 19	6 49	7 54	...
Եէտի—գուլէ	6 23	6 48	7 40	8 22	8 18	8 55	9 21	9 55	10 21	10 55	11 24	11 55	12 22	1 55	2 21	2 54	3 23	4 23	4 55	5 26	5 55	6 25	6 55	8 ...	...
Մագրիգիւղ	6 34	6 59	8 05	8 39	...	9 06	...	10 06	...	11 6	11 36	12 05	...	2 06	...	3 04	3 36	4 33	5 06	5 39	6 06	6 36	7 06	8 11	...
Այ Ստեֆանօ	6 43	7 08	8 14	8 52	...	9 15	...	10 15	...	11 15	11 47	...	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 15	6 45	7 17	8 20	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	11 55	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 25	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	7 45	...	...	...	...	...	...	...	...	12 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 06	...
Այ Ստեֆանօ	6 ...	6 50	7 18	7 55	...	8 30	...	9 30	...	10 30	11 27	...	1 ...	...	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	5 57	6 25	6 55	7 18	...
Մագրիգիւղ	6 10	7 ...	7 29	8 06	...	8 40	...	9 40	...	10 40	11 38	12 24	1 10	...	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 37	7 05	7 43	...
Եէտի—գուլէ	6 22	7 12	7 44	8 18	8 28	8 54	9 26	9 53	10 26	10 53	11 53	12 44	1 23	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 53	6 23	6 52	7 16	7 57	...
Սամաթիա	6 26	7 16	7 48	...	8 32	8 57	9 29	9 57	10 29	10 57	11 57	12 48	1 27	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 57	6 27	6 56	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 32	7 22	7 54	...	8 38	9 03	9 34	10 03	10 34	11 3	12 03	12 54	1 33	2 03	2 34	3 03	3 34	4 34	5 03	6 03	6 33	7 02	...	...	...
Գում—գաբու	6 38	7 26	7 58	8 27	8 42	9 08	9 38	10 08	10 38	11 8	12 08	12 58	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	6 08	6 38	7 06	7 27	8 06	...
Կ. Պոլիս	6 45	7 34	8 07	8 35	8 50	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 06	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16	6 46	7 14	7 33	8 15	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բառնալ կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ. 1